תלמוד ירושלמי הוריות

תלמוד ירושלמי

The Jerusalem Talmud, edition by Heinrich W. Guggenheimer. Berlin, De Gruyter, 1999-2015, ברישיון CC BY.
geulaquiz.com

פרק א

א משנה: הוֹרוּ בֵּית דִּין לַעֲבוֹר עַל אַחַת מִכָּל מִצְוֹת הָאֲמוּרוֹת בַּתּוֹרָה וְהָלַךְ הַיָּחִיד וְעָשָׂה שׁוֹגֵג עַל פִּיהֶם בֵּין שֶׁעָשׂוּ וְעָשָׂה אַחֲרֵיהֶן בֵּין שֶׁלֹּא עָשׂוּ וְעָשָׂה פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁתָּלָה בְּבֵית דִּין. הוֹרוּ בֵית דִּין וְיָדַע אֶחָד מֵהֶן שֶׁטָּעוּ אוֹ תַּלְמִיד שֶׁהוּא רָאוּי לְהוֹרָיָה וְהָלַךְ וְעָשָׂה עַל פִּיהֶם בֵּין שֶׁעָשׂוּ וְעָשָׂה עִמָּהֶם בֵּין שֶׁעָשׂוּ וְעָשָׂה אַחֲרֵיהֶם בֵּין שֶׁלֹּא עָשׂוּ וְעָשָׂה חֲרֵי זֶה חַיָּיב מִפְּנֵי שֶׁלֹּא תָלָה בְּבֵית דִּין. זֶה הַכְּלָל הַתּוֹלֶה בְּעַצְמוֹ חַיָּיב וְהַתּוֹלֶה בְּבֵית דִּין פָּטוּר:

הלכה: הוֹרוּ בֵּית דִּין כול׳. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא. אַחַת תֶּחֱטָא. בַּעֲשׂוֹתָהּ תֶּחֱטָא. חֲרֵי אֵילּוּ מִיעוּטִין. הַתּוֹלֶה בְּעַצְמוֹ חַיָּיב וְהַתּוֹלֶה בְּבֵית דִּין פָּטוּר. בְּכָל אַתָּר אַתְּ מַר. מִיעוּט אַחַר מִיעוּט לְרַבּוֹת. וָכָא אַתְּ מַר. מִיעוּט אַחַר מִיעוּט לְמֶעֱט. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. שַׁנְיָיא הִיא. דִּכְתִיב מִיעוּט אַחַר מִיעוּט אַחַר מִיעוּט.

רִבִּי חַגַּיי שָׁאַל לַחֲבֵרַיָּיא. מְנַיִין לָאוֹכֵל בִּרְשׁוּת שֶׁהוּא פָטוּר. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא חוּלִין וְנִמְצֵאת תְּרוּמָה שֶׁהוּא חַיָּיב. מַה בֵּין הַמַּחֲזִיק בְּעַצְמוֹ שֶׁהוּא כֹהֵן וְנִמְצָא יִשְׂרְאֵל שֶׁהוּא פָטוּר. אָמְרִין לֵיהּ. מִן הוֹרָיוֹת בֵּית דִּין. אָמַר לוֹן. אוֹף אֲנָא צְרִיכָא לִי. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא חוֹל וְנִמְצֵאת שַׁבָּת שֶׁהוּא חַיָּיב. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא פֶּסַח וְנִמְצָא שְׁלָמִים שֶׁהוּא פָטוּר. אָמְרִין לֵיהּ. מִן הַשּׁוֹחֵט בִּרְשׁוּת. אָמַר לוֹן. אוֹף אֲנָא צְרִיכָה לִי. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא מוּתָּר וְנִמְצָא אָסוּר שֶׁהוּא חַיָּיב. מַה בֵּין סָבוּר שֶׁהוּא חֵלֶב וְנִמְצָא שׁוּמָּן שֶׁהוּא פָטוּר. לֹא אָמְרוּ לֵיהּ כְּלוּם. אָמַר לוֹן. נִיחָא לְכוֹן מִינָּן. אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ וְהֵבִיא. עָאַל רִבִּי יוֹסֵי. אָמְרִין לֵיהּ. קַשִׁי לַן הָדָא מִילְתָא. אָמַר לוֹן. וְלָמָּה לָא אַגִּיבְתּוּנַיהּ מִן הָדָא אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ וְהֵבִיא. אָמְרִין לֵיהּ. חַגַּיי קְשִׁיתָהּ חַגַּיי קַיְימָתָהּ.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל דְּלָא מַפְנֶה אָהֳלָן קְרָיֶה בִּמְחוֹיָיבֵי חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וַודַּאִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּיפּוּרִים נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה דְּמַפְנֶה אָהֳלָן קְרָיֶה בִּמְחוֹיָיבֵי חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וַודַּאִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּיפּוּרִים. דְּתַנֵּי. מְנַיִין לִמְחוֹיָיבֵי חַטָּאוֹת וַאֲשָׁמוֹת וַודַּאִין שֶׁעָבַר עֲלֵיהֶן יוֹם הַכִּיפּוּרִים שֶׁהֵן חַיָּיבִין לְהָבִיא לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים וְחַיָּיבֵי אֲשָׁמוֹת תְּלוּיִין פְּטוּרִין. תַּלְמוּד לוֹמַר אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ וְהֵבִיא. אַף לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים. מִן הָדָא. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא. אַחַת תֶּחֱטָא. בַּעֲשׂוֹתָהּ. חֲרֵי אֵילּוּ מִיעוּטִין. הַתּוֹלֶה בְּעַצְמוֹ חַיָּיב. הַתּוֹלֶה בְּבֵית דִּין פָּטוּר.

אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁהָיָה גָלוּי לָהֶן וְנִכְסָה מֵהֶן. וּמַה טַעַם. וְנֶעְלַם דָּבָר. דָּבָר שֶׁהָיָה גָלוּי לָהֶן וְנִכְסָה מֵהֶן. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יִשְׁמָעֵאל הוּ אָמַר. וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ. מִכְּלָל שֶׁהָיָה יוֹדֵעַ. וְהוּא יָדַע. חֲרֵי שְׁתֵּי יָדֵיעוֹת. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה הוּ אָמַר. וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ וְנֶעְלַם מִמֶּנּוּ שְׁנֵי פְעָמִים. מִכְּלָל שֶׁבָּאת לוֹ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה וִידִיעָה בְּסוֹף וְהֶעֱלֵם בֵּינְתַיִים. תַּלְמוּד לוֹמַר וְנֶעְלַם דָּבָר. דָּבָר שֶׁהָיָה גָלוּי לָהֶם וְנִכְסָה מֵהֶן.

אֵין חַיָּיבִין עַד שֶׁיּוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקַיֵּים מִקְצָת. שְׁמוּאֵל אָמַר. וְהֵן שֶׁהוֹרוּ מוּתָּר. אֲבָל אִם הוֹרוּ פָטוּר לֹא בְדָא. אֵין חַיָּיבִין עַד שֶׁתְּהֵא הוֹרָיָה מִלֵּישְׁכַּת הַגָּזִית. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמֵיהּ דְּהַהוּא מִן הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יְי. אָמַר רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם. נִכְנְסוּ מֵאָה. עַד שֶׁיּוֹרוּ כוּלָּן. תַּמָּן אָמַר רִבִּי זְעִירָא. וְהוּא שֶׁיְּהוּ כוּלָּן מוֹרִין מִצַּד אֶחָד. וָכָא מַה.

הָלַךְ הַיָּחִיד וְעָשָׂה שׁוֹגֵג עַל פִּיהֶן. וְכִי יֵשׁ דָּבוֹן שְׁגָגָה לְיָחִיד אֶצֶל הוֹרַיִית בֵּית דִּין. רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַתְנִיתָא כְּגוֹן שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי יוֹשֵׁב לִפְנֵיהֶן. מָה אֲנָן קַיָּימִין. אִם בְּיוֹדֵעַ כָּל הַתּוֹרָה וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ אוֹתוֹ דָּבָר אֵין זֶה שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי. וְאִם בְּיוֹדֵעַ אוֹתוֹ הַדָּבָר וְאֵינוֹ יוֹדֵעַ כָּל הַתּוֹרָה שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי הוּא אֶצֶל אוֹתוֹ הַדָּבָר. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּיוֹדֵעַ כָּל הַתּוֹרָה וּבְיוֹדֵעַ אוֹתוֹ הַדָּבָר. אֶלָּא שֶׁהוּא כְטוֹעֶה לוֹמַר. תּוֹרָה אָמְרָה אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם. וְאִם בְּטוֹעֶה לוֹמַר הַתּוֹרָה אָמְרָה אַחֲרֵיהֶם אַחֲרֵיהֶם. אֵין זֶה שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי. כְּהָדָא דְתַנֵּי. יָכוֹל אִם יֹאמְרוּ לָךְ עַל יָמִין שֶׁהִיא שְׂמֹאל וְעַל שְׂמֹאל שֶׁהִיא יָמִין תִּשְׁמַע לָהֶם. תַּלְמוּד לוֹמַר לָלֶכֶת יָמִין וּשְׂמֹאל. שֶׁיֹּאמְרוּ לָךְ עַל יָמִין שֶׁהוּא יָמִין וְעַל שְׂמֹאל שֶׁהִיא שְׂמֹאל. מַאי כְדוֹן. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי הִילָא. לְפִי שֶׁבְּכָל מָקוֹם שׁוֹגֵג פָּטוּר וּמֵזִיד חַיָּיב. וָכָא אֲפִילּוּ מֵזִיד פָּטוּר. מִפְּנֵי שֶׁתָּלָה בְּבֵית דִּין.

חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. יָחִיד מַשְׁלִים לְרוֹב הַצִּיבּוּר הִיא מַתְנִיתָא. אֲבָל כָּל יָחִיד וְיָחִיד שֶׁעָשָׂה בִּפְנֵי עַצְמוֹ פָּטוּר. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אֲפִילּוּ כָּל יָחִיד וְיָחִיד שֶׁעָשָׂה בִּפְנֵי עַצְמוֹ מֵבִיא כִשְׁבָּה וּשְׂעִירָה. וְקַשְׁיָא עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל לֹא נִמְצָא כָּל יָחִיד וְיָחִיד מִתְכַּפֵּר לוֹ בִּשְׁנֵי חַטָּאוֹת. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם שְׁמוּאֵל. הַיָּחִיד תָּלוּי. אָכְלוּ רוֹב. בֵּית דִּין מְבִיאִין. אָכְלוּ מִיעוּט. הַיָּחִיד מֵבִיא. כָּל הַהוֹרָיָה שֶׁבֵּית דִּין פָּר אֵין הַיָּחִיד מֵבִיא כִשְׁבָּה וּשְׂעִירָה.

רִבִּי יוֹחָנָן פָּתַר מַתְנִיתָא בְּהוֹרַיִית בֵּית דִּין. הוֹרוּ בֵית דִּין לַעֲקוֹר אֶת כָּל הַגּוּף. הוֹאִיל וּבֵית דִּין מְבִיאִין פָּר אֵין הַיָּחִיד מֵבִיא כִשְׁבָּה וּשְׂעִירָה. הוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקַיֵּים מִקְצָת. הוֹאִיל וְאֵין בֵּית דִּין מְבִיאִין פָּר הַיָּחִיד מֵבִיא כִשְׁבָּה וּשְׂעִירָה.

שְׁמוּאֵל אָמַר מַתְנִיתָא. אַדַּיִין אֲנִי אוֹמֵר. מִיעוּט הַקָּהָל שֶׁעָשׂוּ חַיָּיבִין שֶׁאֵין בֵּית דִּין מְבִיאִין עֲלֵיהֶן פָּר. תַּלְמוּד לוֹמַר עַם הָאָרֶץ. אֲפִילּוּ רוּבּוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן פָּתַר מַתְנִיתָא. אַדַּיִין אֲנִי אוֹמֵר. מִיעוּט הַקָּהָל שֶׁעָשׂוּ בְּלֹא הוֹרָיָה חַיָּיבִין. שֶׁכֵּן בְּהוֹרָיָה אֵין בֵּית דִּין מְבִיאִין פָּר. שְׁמוּאֵל אָמַר. אֲבָל הֵן מְבִיאִין כִשְׁבָּה וּשְׂעִירָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לֹא הֵן מְבִיאִין כִשְׁבָּה וּשְׂעִירָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דִּשְׁמוּאֵל דּוּ יְלִיף לָהּ חַיָּיב מֵחַיָּיב נִיחָא. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן דּוּ יְלִיף לָהּ חִיּוּב

מִפְּטוֹר. מַתְנִיתָא אָמְרָה פְּלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא. יָצָא הַמְשׁוּמָּר. מַתְנִיתָא פְּלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל. נֶפֶשׁ כִּי תֶחֱטָא. אַחַת תֶּחֱטָא. בַּעֲשׂוֹתָהּ. חֲרֵי אֵילּוּ מִיעוּטִין. הַתּוֹלָה בְּעַצְמוֹ חַיָּיב. הַתּוֹלָה בְּבֵית דִּין פָּטוּר. הָדָא פְלִיגָא עַל שְׁמוּאֵל וְלֵית לָהּ קִיּוּם.

ב משנה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְיָדְעוּ שֶׁטָּעוּ וְחָזְרוּ בָהֶן בֵּין שֶׁהֵבִיאוּ כַפָּרָתָן וּבֵין שֶׁלֹּא הֵבִיאוּ כַפָּרָתָן וְהָלַךְ וְעָשָׂה עַל פִּיהֶן רִבִּי שִׁמְעוֹן פּוֹטֵר וְרִבִּי לְעָזָר אוֹמֵר סָפֵק. אֵיזֶהוּ סָפֵק יָשַׁב לוֹ בְתוֹךְ בֵּיתוֹ חַיָּיב. הָלַךְ לוֹ לִמְדִינַת הַיָּם פָּטוּר. אָמַר רִבִּי עֲקִיבָה מוֹדֶה אֲנִי בָּזֶה שֶׁהוּא קָרוֹב לִפְטוֹר מִן הַחוֹבָה. אָמַר לוֹ בֶּן עַזַּאי מַה שָּׁנָה זֶה מִן הַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ שֶׁהַיּוֹשֵׁב בְּבֵיתוֹ אֶיפְשַׁר הָיָה לוֹ שֶׁיִּשְׁמַע וְזֶה לֹא הָיָה אֶיפְשַׁר לוֹ שֶׁיִּשְׁמַע׃

הלכה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְיָדְעוּ שֶׁטָּעוּ כול׳. רִבִּי אִימִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַתְנִיתָא כְּגוֹן שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי יוֹשֵׁב לִפְנֵיהֶן. מָה נָן קַיָּימִין. אִם בְּשֶׁסִּילְקָן תְּבַטְּלוּ הוֹרָיָתָן. אִם בְּשֶׁסִּילְקוּ אוֹתוֹ תְּבַטֵּל הוֹרָיָתוֹ. אֶלָּא כִּי נָן קַיָּימִין בְּשֶׁזֶּה עוֹמֵד בִּתְשׁוּבָתוֹ וְזֶה עוֹמֵד בִּתְשׁוּבָתוֹ. הוֹרָיָתָן אֶצְלוֹ אֵינָהּ הוֹרָאָה. שֶׁלֹּא סִילְקוּ אוֹתוֹ. אֶצֶל אֲחֵרִים הוֹרָיָה. שֶׁלֹּא סִילְקָן. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם. דְּרִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם אָמַר. נִכְנְסוּ מֵאָה. עַד שֶׁיּוֹרוּ כוּלָּן. פָּתַר לָהּ בְּשֶׁלֹּא נִכְנַס. אִם בְּשֶׁלֹּא נִכְנַס. מְעַכֵּב. פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. אֵין לְךָ מְעַכֵּב אֶלָּא שֶׁלְּבֵית דִּין (בלוד). וְהָא רִבִּי מָנָא בַּר תַּנְחוּם אָמַר. נִכְנְסוּ מֵאָה. עַד שֶׁיּוֹרוּ כוּלָּן. אַף בַּחֲזָירָה כֵּן אוֹ רוֹב. כת פְּשִׁיטָא לָךְ רוֹב. מָה רוֹב. רוֹב הַהוֹרָיָה רוֹב הַמִּשְׁתַּיֵּיר. הֵיךְ עֲבִידָא. נִכְנְסוּ מֵאָה וּמֵתוּ מֵהֶן עֶשְׂרָה. אֵין תֹּאמַר. רוֹב הַהוֹרָיָה. חֲמִשִּׁים וְאֶחָד. וְאֵין תֹּאמַר. רוֹב הַמִּשְׁתַּיֵּיר. אַרְבָּעִים וְשִׁשָּׁה.

הִפְרִישׁ חַטָּאתוֹ. נִתְחָרֵשׁ אוֹ נִשְׁטָה אוֹ נִשְׁתַּמֵּד אוֹ שֶׁהוֹרוּ בֵית דִּין מוּתָּר לֶאֱכוֹל חֶלֶב. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נִדְחֵית חַטָּאתוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. לֹא נִדְחֵית חַטָּאתוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. רִבִּי אָחָא מַחְלִף שְׁמוּעָתָא דְלָא אָתֵי מִילְּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן פְּלִיגָא עַל מִילְּתֵיהּ. דָּמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בַּר בָּא בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. כּוֹס זוֹרְקִין עָלָיו מִדַּם חַטָּאתוֹ וּמִדַּם אֲשָׁמוֹ. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִין. רִבִּי חִייָה אִמִּי מַחְלִף. וְחַד אָמַר כָּאן חַנָּייָה.

מָאן דְּמַחְלִף לֵית לֵיהּ בְּאֵילֵּין קִישׁוּאֵיָה. כְּמָאן דָּמַר. לֹא נִדְחֵית חַטָּאתוֹ. מִי מְקַבְּלָהּ הֵימֶינּוּ. יַמְתִּין עַד שֶׁיַּחְזְרוּ בָהֶן בֵּית דִּין. אֶלָּא כְּשֶׁהָיָה כֹהֵן עָבַד וְהִקְרִיב וְכִיפֵּר. הָיָה שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי. מִי מְקַבְּלָהּ מִמֶּנּוּ. יַמְתִּין עַד שֶׁיַּחְזְרוּ בָהֶן בֵּית דִּין. כְּמָאן דָּמַר. לֹא נִדְחֵית חַטָּאתוֹ.

תּוֹלְדוֹת הוֹרָיָה כְּהוֹרָיָה. הוֹרָיָה בְּהוֹרָיָה מָה הֵן שֶׁיְּצָטָרְפוּ. הֵיךְ עֲבִידָא. אָכְלוּ צֵיבּוּר חֲלָבִים וְהִפְרִישׁוּ קָרְבְּנוֹתֵיהֶן. אֵין תֵּימַר. תּוֹלְדוֹת הוֹרָיָה כְּהוֹרָיָה. בֵּית דִּין חַיָּיבִין. אֵין תֵּימַר. אֵין תּוֹלְדוֹת הוֹרָיָה כְּהוֹרָיָה. בֵּית דִּין פְּטוּרִין. כתי פְּשִׁיטָא לָךְ. תּוֹלְדוֹת הוֹרָיָה כְּהוֹרָיָה. הוֹרָיָה בְּהוֹרָיָה מַהוּ שֶׁיְּצָטָרְפוּ. הֵיךְ עֲבִידָא. הוֹרוּ בֵית דִּין. חֵלֶב כּוּלְיָא שֶׁלְּיָמִין מוּתָּר וְשֶׁלִּשְׂמֹאל ולו מְכֻסֶּה אָסוּר. חָזְרוּ וְהֶחֱלִיפוּ. אָכְלוּ רוֹב בָּרִאשׁוֹנָה וְרוֹב בַּשֵּׁנִיָּה. אֵין תֵּימַר. מִצְטָרְפִין. חַיָּיבִין אַחַת. וְאֵין תֵּימַר. אֵין מִצְטָרְפִין. חַיָּיבִין שְׁתַּיִם. שְׁתֵּי הוֹרָיוֹת בָּעֲבוֹדָה אַחַת מָה הֵן שֶׁיְּצָטָרְפוּ. הֵיךְ עֲבִידָא. אָכְלוּ רוֹב וְשָׁחֲטוּ רוֹב. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר חַיָּיבִין אַחַת. וְעַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן חַיָּיבִין שְׁתַּיִם. אָכְלוּ מִיעוּט בָּרִאשׁוֹנָה וּמִיעוּט בַּשֵּׁנִיָּה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר חַיָּיבִין. וְעַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן פְּטוּרִין.

אָמַר רִבִּי זְעִירָא וְשָׁהוּת בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי מֵאִיר אָמַר. נוֹתְנִין לוֹ שָׁהוּת עַד שֶׁיִּשְׁמַע. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. עַד שֶׁיִּשְׁפַּע. וְתַנֵּי כֵן. הוֹרוּ בֵית דִּין בְּשׁוּק הָעֶלְיוֹן וְיָחִיד בְּשׁוּק הַתַּחְתּוֹן. בֵּית דִּין בַּבַּיִת וְיָחִיד בָּעֲלִייָה. פָּטוּר עַד שֶׁיִּשְׁמַע מַמָּשׁ.

עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי עֲקִיבָה אַדַּיִין הוּא סָפֵק. אָמַר רִבִּי בּוּן בַּר חִייָה. בָּעוֹמֵד בֵּין שְׁנֵי תְחוּמִין. בֵּין שְׁנֵי תְחוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל לִתְחוּמֵי אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל.

רִבִּי אִמִּי בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. לַהוֹרָיָה הִילְכוּ אַחַר יְשִׁיבַת אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. לַטּוּמְאָה הִילְכוּ אַחַר רוֹב נִכְנָסִין לָעֲזָרָה. מַה. כָּל כַּת וָכַת מְשַׁעֲרִין אוֹ אֵין מְשַׁעֲרִין אֶלָּא כַּת הָרִאשׁוֹנָה בִלְבַד. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. עַד שֶׁהֵן מִבַּחוּץ הֵן מְשַׁעֲרִין עַצְמָן. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. לְרָאָיָה הִילְכוּ מִלְבוֹא חֲמַת עַד נַחַל מִצְרַיִם. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְשֵׁם רִבִּי הוּנָא. טַעֲמָא דְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי וַיַּעַשׂ שְׁלֹמֹה בָּעֵת הַהִיא אֶת הֶחָג וְכָל יִשְׂרָאֵל עִמּוֹ וגו׳.

ג משנה: הוֹרוּ בֵית דִּין לַעֲקוֹר אֶת כָּל הַגּוּף אָמְרוּ אֵין נִידָּה בַּתּוֹרָה אֵין שַׁבָּת בַּתּוֹרָה. אֵין עֲבוֹדָה זָרָה בַּתּוֹרָה חֲרֵי אֵילּוּ פְטוּרִין. הוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקַיֵּים מִקְצָת חֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין. כֵּיצַד אָמְרוּ יֵשׁ נִידָּה בַּתּוֹרָה אֲבָל הַבָּא עַל שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם פָּטוּר. יֵשׁ שַׁבָּת בַּתּוֹרָה אֲבָל הַמּוֹצִיא מֵרְשׁוּת הַיָּחִיד לִרְשׁוּת הָרַבִּים פָּטוּר. יֵשׁ עֲבוֹדָה זָרָה בַּתּוֹרָה אֲבָל הַמַּשְׁתַּחֲוֶה פָּטוּר חֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין שֶׁנֶּאֱמַר וְנֶעְלַם דָּבָר. דָּבָר וְלֹא כָל הַגּוּף׃

הלכה: הוֹרוּ בֵית דִּין לַעֲקוֹר אֶת כָּל הַגּוּף כול׳. רִבִּי חִזְקִיָּה אָמַר. מִדָּבָר. לֹא כָל דָּבָר. אָמַר רִבִּי הִילָא. מִמִּצְוֹת. לֹא כָל מִצְוֹת. וְכָתוּב כֵּן. כִּיי דָמַר רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. גּוֹרְעִין לְדָרוֹשׁ מִתְּחִילַּת הַפָּרָשָׁה עַד סוֹפָהּ. רִבִּי חֲנַנְיָה בְּשֵׁם רִבִּי יִרְמְיָה. וַאֲפִילּוּ בְּאֶמְצַע תֵּיבָה. וְיַצַּקְתָּ עָלֶיהָ שֶׁמֶן מִנְחָה הִיא. לְרַבּוֹת כָּל הַמִּנְחוֹת לִיצִיקָה.

וְלֹא נִמְצָאתָ עוֹקֵר כָּל שֵׁם שׁוֹמֶרֶת יוֹם כְּנֶגֶד יוֹם. בְּשֶׁאָמְרוּ. הַלַּיְלָה מוּתָּר וְהַיּוֹם אָסוּר. וְלֹא נִמְצָאתָ עוֹקֵר כָּל שְׁחִיטָה. שְׁמוּאֵל בַּר אַבָּא אָמַר. בְּשֶׁאָמְרוּ. אַמָּה מוּתֶּרֶת וּשְׁתֵּי אַמּוֹת אֲסוּרוֹת. וְלֹא נִמְצָאתָ עוֹקֵר כָּל שֵׁם הִשְׁתַּחֲוָיָה. בְּשֶׁאָמְרוּ. מוּתָּר לְהִשְׁתַּחֲוֹת וְאָסוּר לָשׁוּחַ. וְלֹא נִמְצָאתָ עוֹקֵר כָּל שֵׁם הוֹצָאָה. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. בְּשֶׁאָמְרוּ. גְּרוֹגֶרֶת מוּתֶּרֶת וּשְׁתֵּי גְרוֹגְרוֹת אֲסוּרוֹת. וַאֲתָיָא כְּמָאן דָּמַר. הַכְנָסָה וְהוֹצָאָה אַחַת הִיא. בְּרַם כְּמָאן דָּמַר. הַכְנָסָה וְהוֹצָאָה

שְׁתַּיִם הֵן. וְלֹא נִמְצֵאתָ עוֹקֵר כָּל שֵׁם הַכָּנָסָה. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי. לֹא שֶׁהוֹרוּ מוּתָּר לֶאֱכוֹל חֵלֶב. יוֹדְעִין הָיוּ שֶׁאָסוּר לוֹכַל חֵלֶב. וְהַתּוֹרָה נָתְנָה רְשׁוּת לְבֵית דִּין לְהוֹרוֹת. רַבִּי בּוּן בַּר חִיָּיה בָּעֵי. כְּזַיִת הַיּוֹם וְכִשְׁנֵי זֵיתִים לְמָחָר. הֵיךְ עֲבִידָא נָבִיא וּמַדִּיחַ. יָכוֹל אִם יֹאמְרוּ לָךְ. אַל תִּתֵּן תְּפִילִּין הַיּוֹם תֵּן לְמָחָר. תִּשְׁמַע לָהֶם. תַּלְמוּד לוֹמַר לָלֶכֶת בָּהֶם. בְּכוּלָּן לֹא בְמִקְצָתָן. חֲרִי עָקַרְתָּ שֵׁם כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. וַתֵּ מַר אֵין כָּאן עֲקִירַת הַגּוּף. וְכָא אֵין כָּאן עֲקִירַת גּוּף. רַבִּי מָנָא שָׁמַע לָהּ מִן דְּתַלְמוּד לוֹמַר לָלֶכֶת בָּהֶם. שְׁמוּאֵל בַּר בָּא אָמַר. בְּשֶׁאָמְרוּ. אַמָּה מוּתֶּרֶת וּשְׁתֵּי אַמּוֹת אֲסוּרוֹת. חֲרִי עָקַרְתָּ שֵׁם כָּל אוֹתָהּ הָאַמָּה. וְתֵי מַר אֵין כָּאן עֲקִירַת גּוּף. וָכָא אֵין כָּאן עֲקִירַת גּוּף.

ד משנה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְיָדַע אֶחָד מֵהֶן שֶׁטָּעוּ וְאָמַר לָהֶן טוֹעִין אַתֶּם אוֹ שֶׁלֹּא הָיָה מוּפְלָא שֶׁל בֵּית דִּין שָׁם אוֹ שֶׁהָיָה אֶחָד מֵהֶן גֵּר אוֹ מַמְזֵר אוֹ נָתִין אוֹ זָקֵן שֶׁלֹּא רָאָה לוֹ בָּנִים חֲרֵי זוֹ פָּטוּר שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן עֵדָה וְנֶאֱמַר לְהַלָּן עֵדָה. מָה עֵדָה הָאֲמוּרָה לְהַלָּן כּוּלָּן רְאוּיִין לְהוֹרָיָיה. אַף עֵדָה הָאֲמוּרָה כָּאן כּוּלָּן רְאוּיִין לְהוֹרָיָיה.

הלכה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְיָדַע אֶחָד מֵהֶן שֶׁטָּעוּ כול׳. מַתְנִיתָא דְרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. אֵין לְךָ מְעַכֵּב אֶלָּא מוּפְלָא שֶׁלְּבֵית דִּין (בלוד). כְּתִיב וְהָיָה אִם מֵעֵינֵי הָעֵדָה. מִי שֶׁהוּא עָשׂוּי עֵינַיִם לָעֵדָה. כְּתִיב וְהִתְיַצְּבוּ שָׁם עִמָּךְ. מָה אַתְּ לֹא גֵּר וְלֹא נָתִין וְלֹא מַמְזֵר. אַף הֵן לֹא גֵּרִים וְלֹא נְתִינִים וְלֹא מַמְזֵרִים וְלֹא עֲבָדִים. נִיחָא גֵּר. מַמְזֵר. בֵּית דִּין מְמַנִּין מַמְזֵירִין. רַב חוּנָא אָמַר. בְּשֶׁעָבְרוּ וּמִינוּ. רִבִּי חֲנַנְיָה רִבִּי מָנָא. חַד אָמַר. בְּתוֹךְ שִׁבְעִים. וְחָרָנָה אָמַר. חוּץ לְשִׁבְעִים. מָאן דָּמַר. חוּץ לְשִׁבְעִים. נִיחָא. וּמָאן דָּמַר. בְּתוֹךְ שִׁבְעִים. הָא חוּץ לְשִׁבְעִים לֹא. מִכֵּיוָן שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לְהוֹרָיָיה נַעֲשֶׂה כְּאֶבֶן.

ה משנה: הוֹרוּ בֵית דִּין שׁוֹגְגִין וְעָשׂוּ כָּל הַקָּהָל שׁוֹגְגִין מְבִיאִין פָּר. מְזִידִין וְעָשׂוּ שׁוֹגְגִין מְבִיאִין כִּשְׂבָּה אוֹ שְׂעִירָה. שׁוֹגְגִין וְעָשׂוּ מְזִידִין חֲרֵי אֵילּוּ פְטוּרִין׃

הלכה: הוֹרוּ בֵית דִּין שׁוֹגְגִין כול׳. לֵית הָדָא פְלִיגָא עַל רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. דְּמַר רִבִּי אִמִּי בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מַתְנִיתָא כְּגוֹן שִׁמְעוֹן בֶּן עַזַּאי יוֹשֵׁב לִפְנֵיהֶן. וּמְזִידִין וְעָשׂוּ שׁוֹגְגִין. וְכִי יֵשׁ זָדוֹן לִשְׁגָגָה לְיָחִיד אֶצֶל הוֹרָיַית בֵּית דִּין. חֲבֵרַיָּיא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בְּשֶׁלֹּא קִיבְּלוּ רוֹב הַצִּיבּוּר עֲלֵיהֶן. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. בְּשֶׁבָּעֲטוּ בְהוֹרָיָתָן. מַה מַפְקָה מִבֵּינַיהוֹן. קִיבְּלוּ עֲלֵיהֶן וְחָזְרוּ וּבָעֲטוּ. עַל דַּעְתּוֹן דַּחֲבֵרַיָּיא כֵּינָן שֶׁבָּעֲטוּ פְטוּרִין. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי זְעִירָא מִכֵּינָן שֶׁקִּיבְּלוּ עֲלֵיהֶן מִשָּׁעָה רִאשׁוֹנָה חֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין.

ו משנה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְעָשׂוּ כָּל הַקָּהָל אוֹ רוּבָּן עַל פִּיהֶן מְבִיאִין פָּר. וּבַעֲבוֹדָה זָרָה מְבִיאִין פַּר וְשָׂעִיר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים מְבִיאִין שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים וּבַעֲבוֹדָה זָרָה שְׁנַיִם עָשָׂר שְׁבָטִים מְבִיאִין שְׁנַיִם עָשָׂר פָּרִים וּשְׁנַיִם עָשָׂר שְׂעִירִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים. וּבַעֲבוֹדָה זָרָה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר פָּרִים וּשְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׂעִירִים פַּר וְשָׂעִיר לְכָל שֵׁבֶט פַּר וְשָׂעִיר לְבֵית דִּין.

הלכה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְעָשׂוּ כָּל הַקָּהָל כול׳. מָאן תַּנָּא רוֹב. רִבִּי מֵאִיר. דְּתַנֵּי. הִיא מַחֲצִית כָּל הַשְּׁבָטִים הִיא מַחֲצִית כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט וּבְלַבַד רוֹב. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. חֲצִי כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט וּבְלַבַד רוֹבֵי שְׁבָטִים שְׁלֵימִים. שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. כָּל הַשְּׁבָטִים קְרוּיִין קָהָל. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט קָרוּי קָהָל. וְאַתְיָיא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן כְּרִבִּי יוּדָה. כְּמָה דְּרִבִּי יוּדָה אָמַר. כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט קָרוּי קָהָל. כֵּן רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט קָרוּי קָהָל. מַה בֵּינֵיהוֹן. גְּרִירָה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר כָּל הַשְּׁבָטִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. אֵין שֵׁבֶט אֶחָד גּוֹרֵר אֶת כָּל הַשְּׁבָטִים. מוֹדֶה וְהוּא שֶׁתְּהֵא הוֹרָיָיה מִלִּשְׁכַּת הַגָּזִית. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. טַעֲמֵיהּ דְּהֵין תַּנָּיָא מִן הַמָּקוֹם הַהוּא אֲשֶׁר יִבְחַר יי. רִבִּי אַבּוּן בְּשֵׁם רִבִּי בִּנְיָמִן בַּר לֵוִי. קְרָיָא מְסַיֵּעַ לְמָאן דָּמַר. כָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט קָרוּי קָהָל. דִּכְתִיב גּוֹי וּקְהַל גּוֹיִם יִהְיֶה מִמֶּךָּ. וְאַדַּיִין לֹא נוֹלַד בִּנְיָמִן. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. כְּשֵׁם שֶׁהֵן חֲלוּקִין כָּאן כָּךְ הֵן חֲלוּקִין בְּטוּמְאָה. דְּתַנֵּי. הָיָה צִיבּוּר חֶצְיָין טְהוֹרִין וְחֶצְיָין טְמֵאִין. הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין אֶת הָרִאשׁוֹן וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁינִי. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. הַטְּהוֹרִין עוֹשִׂין לְעַצְמָן וְהַטְּמֵאִין עוֹשִׂין לְעַצְמָן. אָמְרוּ לוֹ. אֵין הַפֶּסַח לַחֲצָאִין אוֹ כוּלָּן יַעֲשׂוּ בְטוּמְאָה אוֹ כוּלָּן יַעֲשׂוּ בְטַהֲרָה. מִינוּ אָמְרוּ לוֹ. כְּרִבִּי יוּדָה. דְּתַנֵּי. נִיטְמֵאת אַחַת מִן הַחַלּוֹת אוֹ אֶחָד מִן הַשְּׁיָירִים רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר שְׁנֵיהֶן יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרֵיפָה. שֶׁאֵין קֶרֶבֶן צִיבּוּר חָלוּק. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. הַטָּמֵא בְּטוּמְאָתוֹ וְהַטָּהוֹר יֵאָכֵל. רִבִּי יוֹסֵי בְּרִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. מִינוּ אָמְרוּ לוֹ. חֲכָמִים שֶׁהֵן כְּשִׁיטַּת רִבִּי יְהוּדָה.

ז משנה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְעָשׂוּ שִׁבְעָה שְׁבָטִים אוֹ רוּבָּן עַל פִּיהֶן מְבִיאִין פָּר וּבַעֲבוֹדָה זָרָה מְבִיאִין פַּר וְשָׂעִיר דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שִׁבְעָה שְׁבָטִים שֶׁחָטְאוּ מְבִיאִין שִׁבְעָה פָרִים. וּשְׁאָר שְׁבָטִים שֶׁלֹּא חָטְאוּ מְבִיאִין עַל יְדֵיהֶן פַּר פַּר שֶׁאַף אֵילּוּ שֶׁלֹּא חָטְאוּ מְבִיאִין עַל יְדֵיהֶן פַּר פַּר עַל יְדֵי הַחוֹטְאִים. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר שְׁמוֹנָה פָרִים. וּבַעֲבוֹדָה זָרָה שְׁמוֹנָה פָרִים וּשְׁמוֹנָה שְׂעִירִים פַּר וְשָׂעִיר לְכָל שֵׁבֶט וּפַר וְשָׂעִיר לְבֵית דִּין.

הלכה: הוֹרוּ בֵית דִּין וְעָשׂוּ שִׁבְעָה שְׁבָטִים כול׳. תַּנֵּי. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן אֶלְעָזָר אוֹמֵר מִשְּׁמוֹ. חָטְאוּ שִׁשָּׁה וְהֵן רוּבּוֹ. הָא שִׁבְעָה אַף עַל פִּי שֶׁאֵין רוּבּוֹ חֲרֵי אֵילּוּ חַיָּיבִין. אָמַר רִבִּי לָעְזָר. לֹא מַר אֶלָּא שִׁשָּׁה וְהֵן רוּבּוֹ. הָא חֲמִשָּׁה אַף עַל פִּי שֶׁהֵן רוּבּוֹ חֲרֵי אֵילּוּ פְטוּרִין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. מַחֲצִית

שְׁבָטִים וּבִלְבַד רוֹב אוֹכְלוֹסִין. וְדִכְווֹתָהּ. מַחֲצִית אוֹכְלוֹסִין וּבִלְבַד רוֹב הַשְּׁבָטִים. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן אָמַר. שְׁאִילְתָּהּ דְּכֹהֵן מָשִׁיחַ מִן. הָדָא הוֹרַיִית בֵּית דִּין גְּדוֹל הוֹרַיִית בֵּית דִּין קָטָן.

ח משנה: הוֹרוּ בֵית דִּין שֶׁל אֶחָד מִן הַשְּׁבָטִים וְעָשָׂה אוֹתוֹ הַשֵּׁבֶט עַל פִּיהֶם אוֹתוֹ הַשֵּׁבֶט הוּא חַיָּיב וּשְׁאָר כָּל הַשְּׁבָטִים פְּטוּרִין דִּבְרֵי רִבִּי יְהוּדָה. וַחֲכָמִים אוֹמְרִין אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא עַל הוֹרַיַת בֵּית דִּין הַגָּדוֹל בִּלְבָד שֶׁנֶּאֱמַר וְאִם כָּל עֲדַת יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְנֶעְלַם דָּבָר מֵעֵינֵי הָעֵדָה. וְלֹא עֲדַת אוֹתוֹ הַשֵּׁבֶט׃

הלכה: הוֹרוּ בֵית דִּין שֶׁלְּאֶחָד מִן הַשְּׁבָטִים כול׳. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. חוֹבַת בֵּית דִּין הִיא. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. חוֹבַת צִיבּוּרָא. אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן. חוֹבַת בֵּית דִּין וְחוֹבַת צִיבּוּרָא הִיא. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. נֶאֱמַר כָּאן מֵעֵינֵי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן מֵעֵינֵי. מַה מֵּעֵינֵי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בֵּית דִּין אַף כָּאן בֵּית דִּין. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי יוּדָה. נֶאֱמַר כָּאן מֵעֵינֵי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן מֵעֵינֵי. מַה מֵּעֵינֵי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן צִיבּוּר אַף כָּאן צִיבּוּר. מַה טַּעֲמָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. נֶאֱמַר כָּאן מֵעֵינֵי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן מֵעֵינֵי. מַה מֵּעֵינֵי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בֵּית דִּין אַף כָּאן בֵּית דִּין. וּמַה מֵּעֵינֵי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן צִיבּוּר אַף כָּאן צִיבּוּר. מָאן דָּמַר. חוֹבַת בֵּית דִּין הִיא. בֵּית דִּין מְבִיאִין. מָאן דְּאָמַר. חוֹבַת צִיבּוּר הִיא. מִי מֵבִיא. דְּתַנֵּי. מַטִּילִין הָיוּ עֲלֵיהֶן וּבָאִין. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. מִתְרוּמַת הַלִּשְׁכָּה הָיוּ בָאִין. מָאן דָּמַר. חוֹבַת בֵּית דִּין הִיא. בֵּית דִּין סוֹמְכִין. מָאן דָּמַר. חוֹבַת צִיבּוּר הִיא. מִי סוֹמְךְ. דְּתַנֵּי. שְׁלֹשָׁה מִכָּל שֵׁבֶט וְשֵׁבֶט וְרֹאשׁ בֵּית דִּין עַל גַּבֵּיהֶן סוֹמְכִין יְדֵיהֶן עַל רֹאשׁ הַפָּר. יְדֵיהֶם. יְדֵי כָל יָחִיד וְיָחִיד. יְדֵיהֶם עַל רֹאשׁ הַפָּר. פַּר טָעוּן סְמִיכָה אֵין שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה. דִּבְרֵי רִבִּי יוּדָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. פַּר טָעוּן סְמִיכָה בְּזָקִינִים אֵין שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה בְּזָקִינִים. שֶׁרִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. כָּל חַטַּאת צִיבּוּר שֶׁדָּמָהּ נִכְנַס לִפְנִים טְעוּנָה סְמִיכָה. מְתִיבִין לְרִבִּי יוּדָה. וְהָכְתִיב וַיִּגְּשׁוּ אֶת שְׁעִירֵי הַחַטָּאת. רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הוֹרָאַת שָׁעָה הָיְתָה.

רִבִּי יוֹחָנָן בָּעֵי. צִיבּוּר שֶׁמֵּת אֶחָד מֵהוּ שֶׁיְּבִיא תַּחְתָּיו. הָתִיבוֹן. וְהָכְתִיב הַבָּאִים מֵהַשְּׁבִי וגו׳. אֵיפְשַׁר חַטָּאת עוֹלָה. אֶלָּא מַה עוֹלָה לֹא נֶאֱכְלָה אַף חַטָּאת לֹא נֶאֱכְלָה. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. עַל עֲבוֹדָה זָרָה הֲבִיאוּם. רִבִּי חִזְקִיָּה רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי חִיָּיה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הוֹרַיִית שָׁעָה הָיְיתָה. רִבִּי יִרְמְיָה לָמַד כֵּן. אֶלָּא פַּר טָעוּן סְמִיכָה בְּזָקִנִים. אֵין שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה בְּזָקִינִים. אֶלָּא בְּמִי. רִבִּי יִרְמְיָה סָבַר מֵימַר. בְּאַהֲרֹן וּבָנָיו. אָמַר לֵיהּ רִבִּי יוֹסֵי. וְהָתַנֵּי רִבִּי חִיָּיה. וְסָמַךְ וְסָמְכוּ. לְרַבּוֹת שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה בְּסְמִיכָה וְלֹא בְזָקִנִים. רִבִּי יוֹסֵי לָמַד כֵּן. אֶלָּא חַי טָעוּן סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן אֵין שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן. וּכְתִיב כֵּן וְסָמַךְ אַהֲרֹן אֶת שְׁתֵּי יָדָיו עַל רֹאשׁ הַשָּׂעִיר הַחַי. חַי טָעוּן סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן. אֵין שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה טְעוּנִין סְמִיכָה בְּאַהֲרֹן. מַה עֲבַד לֵהּ רִבִּי יִרְמְיָה. פָּתַר לָהּ בְּכֹהֵן הֶדְיוֹט.

רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב הַמְנוּנָא כְּרִבִּי מֵאִיר. תַּנֵּי תַמָּן. הוֹרוּ בֵית דִּין וְעָשׂוּ קָהָל. מֵת אֶחָד מִבֵּית דִּין פְּטוּרִין. מֵת אֶחָד מִן הַצִּיבּוּר חַיָּיבִין. אָמַר לָהֶן רִבִּי מֵאִיר. אִם לַאֲחֵרִים הוּא פוֹטֵר לֹא כָל שֶׁכֵּן עַל עַצְמוֹ. אָמְרוּ לוֹ. יִפְטוֹר לַאֲחֵרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן בַּמֶּה לִתְלוֹת וְאַל יִפְטוֹר לְעַצְמוֹ שֶׁאֵין לוֹ בַּמֶּה לִתְלוֹת.

רִבִּי זְעִירָא בְּשֵׁם רַב חִסְדַּאי. תַּנֵּי תַמָּן. הוֹרוּ בֵית דִּין וְעָשׂוּ הֵן וְיָדְעוּ מָה הוֹרוּ. טָעוּ מָה הוֹרוּ שָׁגוּ מָה הוֹרוּ יָכוֹל יְהוּ חַיָּיבִין. תַּלְמוּד לוֹמַר וְנוֹדְעָה הַחַטָּאת לֹא שֶׁיְּוּדְעוּ הַחוֹטְאִין. מַה נַפְשָׁךְ. חֵלֶב כְּרִבִּי יְהוֹשֻׁעַ אַתְיָא הִיא בְּשֶׁהוֹרוּ וְלֹא יָדְעוּ מָה הוֹרוּ אִם עֲבוֹדָה זָרָה אִם שְׁאָר כָּל הַמִּצְוֹת. אִם עֲבוֹדָה זָרָה בְּפָר אִם שְׁאָר כָּל הַמִּצְוֹת בְּשָׂעִיר. סָפֵק פַּר וְשָׂעִיר שִׁינּוּי קָרְבָּן הוּא וְהוּא פָּטוּר.

פרק ב

א משנה: הוֹרָה כֹהֵן מָשִׁיחַ לְעַצְמוֹ שׁוֹגֵג וְעָשָׂה שׁוֹגֵג מֵבִיא פָּר. שׁוֹגֵג וְעָשָׂה מֵזִיד מֵזִיד וְעָשָׂה שׁוֹגֵג פָּטוּר שֶׁהוֹרַיִית כֹּהֵן מָשִׁיחַ לְעַצְמוֹ כְּהוֹרַיִית בֵּית דִּין לַצִּיבּוּר׃

הלכה: הוֹרָה כֹהֵן מָשִׁיחַ כול׳. נֶפֶשׁ אִם הַכֹּהֵן הַמָּשִׁיחַ. הֲרֵי מָשִׁיחַ כְּיָחִיד. מַה יָחִיד אִם אָכַל בְּהוֹרַיִית בֵּית דִּין פָּטוּר. אַף זֶה אִם אָכַל בְּהוֹרַיִית בֵּית דִּין פָּטוּר. מַה יָחִיד אִם אָכַל בְּלֹא הוֹרָיָה חַיָּיב. אַף זֶה אִם אָכַל בְּלֹא הוֹרָיָה חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר לְאַשְׁמַת הָעָם. הֲרֵי אַשְׁמָתוֹ כְּאַשְׁמַת הָעָם. מָה הָעָם אֵינָן חַיָּיבִין אֶלָּא אִם כֵּן הוֹרוּ. אַף זֶה אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אִם כֵּן הוֹרָה. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הָעָם בֵּית דִּין. מָה הָעָם הוֹרוּ הֵן וְעָשׂוּ אֲחֵרִים חַיָּיבִין אַף זֶה הוֹרָה הוּא וְעָשׂוּ אֲחֵרִים יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר חָטָא. עַל מַה שֶׁחָטָא הוּא מֵבִיא וְאֵינוֹ מֵבִיא עַל מַה שֶׁחָטְאוּ אֲחֵרִים. אִית תַּנָּיֵי תַנֵּי. הָעָם צִיבּוּר. מָה הָעָם הוֹרוּ אֲחֵרִים וְעָשׂוּ הֵן חַיָּיבִין אַף זֶה הוֹרוּ אֲחֵרִים וְעָשָׂה הוּא יְהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר אֲשֶׁר חָטָא. עַל מַה שֶׁחָטָא הוּא מֵבִיא. אֵינוֹ מֵבִיא עַל מַה שֶׁחָטְאוּ אֲחֵרִים. רִבִּי יַעֲקֹב בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. וְהוּא שֶׁיְּהֵא יוֹדֵעַ לִישָּׁא וְלִיתֵּן בַּהֲלָכָה. דִּלֹא כֵן מָה נָן אָמְרִין. וְיֵשׁ שׁוֹטִים מוֹרִין. מָשִׁיחַ שֶׁאָכַל בְּהוֹרַיִית בֵּית דִּין פָּטוּר. בָּהוֹרַיִית מָשִׁיחַ אַחֵר חַיָּיב. בְּהוֹרַיִית בֵּית דִּין פָּטוּר. שֶׁאֵין הוֹרַיִית אֲחֵרִים אֶצֶל הוֹרָיָתָן כולן. בָּהוֹרַיִית מָשִׁיחַ אַחֵר חַיָּיב. וְהוּא שֶׁהוֹרָה כְיוֹצֵא בוֹ.

ב משנה: הוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעָשָׂה בִּפְנֵי עַצְמוֹ מִתְכַּפֵּר לוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ. הוֹרָה עִם הַצִּיבּוּר וְעָשָׂה עִם הַצִּיבּוּר מִתְכַּפֵּר לוֹ עִם הַצִּיבּוּר. שֶׁאֵין בֵּית דִּין חַיָּיבִין עַד שֶׁיּוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקַיֵּים מִקְצָת. וְכֵן הַמָּשִׁיחַ. וְלֹא בַעֲבוֹדָה זָרָה עַד שֶׁיּוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקַיֵּים מִקְצָת׃

הלכה: הוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ כול׳. הוֹרוּ בֵּית דִּין וְהוֹרָה אַחֲרֵיהֶן וְהֶחֱלִיף. פְּשִׁיטָא נַעֲשֵׂית אֶצְלוֹ כְּעֵקִירַת גּוּף. אֶלָּא הוֹרָה הוּא תְּחִילָּה וְהוֹרוּ בֵּית דִּין אַחֲרֵיהֶן וְהֶחֱלִיפוּ. אֲפִילּוּ כֵן נַעֲשֵׂית אֶצְלוֹ כְּעֵקִירַת גּוּף. אוֹ מֵאַחַר שֶׁהוֹרָה הוּא תְּחִילָּה וְנִדְחָה הוֹרָיָיתוֹ בְּהוֹרָיָיתָן וְאֵינָהּ נַעֲשֵׂית אֶצְלוֹ כְּעֵקִירַת גּוּף. הוֹרוּ בֵּית דִּין וְהוֹרָה אַחֲרֵיהֶן. פְּשִׁיטָא אָכַל בְּהוֹרָיַית בֵּית דִּין פָּטוּר. אֲבָל מִשֶּׁחָזְרוּ בָהֶן בֵּית דִּין חַיָּיב. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. וְלֹא מַתְנִיתָא הִיא. הוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ מִתְכַּפֵּר לוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ. מִפְּנֵי שֶׁהוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעָשָׂה בִּפְנֵי עַצְמוֹ. אֲבָל אִם הוֹרָה עִם הַצִּיבּוּר וְעָשָׂה עִם הַצִּיבּוּר מִתְכַּפֵּר לוֹ עִם הַצִּיבּוּר. מִפְּנֵי שֶׁהוֹרָה עִם הַצִּיבּוּר וְעָשָׂה עִם הַצִּיבּוּר. אֲבָל הוֹרָה בִּפְנֵי עַצְמוֹ מִתְכַּפֵּר לוֹ בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

ג משנה: אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא עַל הֶעֱלֵם דָּבָר עִם שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה וְכֵן הַמְּשִׁיחַ. וְלֹא בַעֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא עַל הֶעֱלֵם דָּבָר עִם שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה.

הלכה: אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא עַל הֶעֱלֵם דָּבָר כול׳. רִבִּי זְעִירָא בְשֵׁם רַב יִרְמְיָה. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי מֵאִיר אוֹ דְּרַבָּנִן דְּרִבִּי מֵאִיר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. רִבִּי מֵאִיר הוּא אָמַר. חוֹבַת בֵּית דִּין הִיא. אָמַר רִבִּי מָנָא כְּרִבִּי מֵאִיר. תַּנֵּי תַּמָּן. הוֹרוּ בֵית דִּין וְעָשׂוּ קָהָל. מֵת אֶחָד מִבֵּית דִּין פְּטוּרִין. מֵת אֶחָד מִן הַצִּיבּוּר חַיָּיבִין. אָמַר לָהֶן רִבִּי מֵאִיר. אִם לָאֲחֵרִים הוּא פּוֹטֵר לֹא כָל שֶׁכֵּן עַל עַצְמוֹ. אָמְרוּ לוֹ. יִפְטוֹר לָאֲחֵרִים שֶׁיֵּשׁ לָהֶן בַּמֶּה לְתְלוֹת. וְאַל יִפְטוֹר לְעַצְמוֹ שֶׁאֵין לוֹ בַּמֶּה לְתְלוֹת.

רִבִּי יִרְמְיָה בָּעָא קוֹמֵי רִבִּי זְעִירָא. מַה כְרִבִּי. אִין. מְשִׁיחַ בִּשְׁגִּגַת מַעֲשֶׂה הוּא. וְאֵין כָּרַבָּנִן. בְּהֶעֱלֵם דָּבָר הוּא. אָמַר רִבִּי הוּנָא. עַל רַבָּנִן נִצְרְכָה. שֶׁלֹּא תֹאמַר. מָשִׁיחַ וַעֲבוֹדָה זָרָה. רִבִּי אָמַר. בִּשְׁגִּגַת מַעֲשֶׂה. וְרַבָּנִן אָמְרִין. בְּהֶעֱלֵם דָּבָר. אָמַר מַה לְקַל מַה בְּגִין דְּלֹא תַנִּינָן מָשִׁיחַ. וְהָא קַדְמִיתָא לֹא תַנִּינָן מָשִׁיחַ וּמָשִׁיחַ בִּכְלָל. וָכָא אַף עַל גַּב דְּלֹא תַנִּינָן מָשִׁיחַ מָשִׁיחַ בִּכְלָל.

ד משנה: אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁזְּדוֹנוֹ כָרֵת וְשִׁגְגָתוֹ חַטָּאת וְכֵן הַמְּשִׁיחַ. וְלֹא בַעֲבוֹדָה זָרָה אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁזְּדוֹנוֹ כָרֵת וְשִׁגְגָתוֹ חַטָּאת׃

הלכה: אֵין חַיָּיבִין אֶלָּא עַל דָּבָר שֶׁזְּדוֹנוֹ כָרֵת כול׳. מִצְוֹת יְ. הָיִיתִי אוֹמֵר. אַף אוֹכְלֵי שְׁקָצִים וּרְמָשִׂים בְּמַשְׁמַע. נֶאֱמַר כָּאן מֵעֵינַי וְנֶאֱמַר לְהַלָּן מֵעֵינַי. מַה מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. אַף מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן דָּבָר שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. אוֹ מַה מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיתַת בֵּית דִּין. אַף מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיתַת בֵּית דִּין. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בַּר חֲנִינָה. מָקוֹם שֶׁנִּכְלְלוּ כָל הָעֲרָיוֹת לְהִיכָּרֵת. יָצָא אֵשֶׁת אִישׁ אֲבָל לְלַמֵּד עַל הַמַּמְזֵר. רִבִּי אוֹמֵר. עָלֶיהָ עָלֶיהָ. מַה עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. אַף עָלֶיהָ שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן דָּבָר שֶׁחַיָּיבִין עַל זְדוֹנוֹ כָרֵת וְעַל שִׁגְגָתוֹ חַטָּאת. וְלָמָּה לֹא דָרַשׁ רִבִּי מֵעֵינַי מֵעֵינַי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. אֵין יִדְרוֹשׁ רִבִּי מֵעֵינַי מֵעֵינַי. מַה מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיתַת בֵּית דִּין. אַף מֵעֵינַי שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן דָּבָר שֶׁיֵּשׁ בּוֹ מִיתַת בֵּית דִּין. לְפוּם כֵּן לֹא דָרַשׁ רִבִּי מֵעֵינַי מֵעֵינַי. וְלֵית לֵיהּ סִפְרָא דְּרִבִּי מִידְרוֹשׁ מֵעֵינַי מֵעֵינַי. דִּלְמָא כֵן מְנָן לֵיהּ הַיָּחִיד וְהַנָּשִׂיא וְהַמָּשִׁיחַ. לֹא מֵעֵינַי מֵעֵינַי. דִּלְמָא כֵן מְנָן לֵיהּ הוֹרַיַּית בֵּית דִּין גָּדוֹל הוֹרַיַּית בֵּית דִּין קָטָן לֹא מֵעֵינַי מֵעֵינַי. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. עַד שֶׁיּוֹרוּ לְבַטֵּל מִקְצָת וּלְקַיֵּים מִקְצָת לֹא מֵעֵינַי מֵעֵינַי. דִּלְמָא כֵן מְנָן לֵיהּ הוֹרַיַּית בֵּית דִּין קָטָן לֹא מֵעֵינַי מֵעֵינַי. אָמַר רִבִּי חֲנַנְיָה קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְלֵית סוֹפֵיהּ דְּרִבִּי מִידְרוֹשׁ מֵעֵינַי מֵעֵינַי. אָמַר לֵיהּ. מָה אַתְּ בָּעֵי מֵרִבִּי. רִבִּי כְּרַבָּעְתֵּיהּ. דְּרִבִּי אָמַר. מָשִׁיחַ בִּשְׁגִּגַת הַמַּעֲשֶׂה הוּא. וְאֵין כְּתִיב זָדוֹן שְׁגָגָה לְיָחִיד אֶלָּא בְּבֵית דִּין וּבִלְבַד. אוֹתוֹ. מִיעֵט קָרְבָּנוֹ לְמִצְוָה יְחִידִית שֶׁלֹּא יִכָּנֵס דָּמוֹ לִפְנִים. מָה כְרִבִּי. דְּרִבִּי אָמַר. מָשִׁיחַ בִּשְׁגִּגַת הַמַּעֲשֶׂה הוּא. וְאֵין כְּתִיב בְּהֶעֱלֵם דָּבָר הוּא. אָמַר רַב הוּנָא. עַל דְּרַבָּנַן נִצְרְכָה. שֶׁלֹּא תֹאמַר. הוֹאִיל וְהוּא בְּהֵיכֵרֶת יִכָּנֵס דָּמוֹ לִפְנַיי לִפְנִים. לְפוּם כֵּן צָרִיךְ מֵימַר. אוֹתוֹ. מִיעֵט קָרְבָּנוֹ לְמִצְוָה יְחִידִית שֶׁלֹּא יִכָּנֵס דָּמוֹ לִפְנִים.

ה משנה: אֵין חַיָּיבִין עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ וְאֵין מְבִיאִין אָשָׁם תְּלוּי עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ. אֲבָל חַיָּיבִין עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּבִּנְדָּה וּמְבִיאִין אָשָׁם תְּלוּי עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּבִּנְדָּה. וְאֵי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּבִּנְדָּה פְּרוֹשׁ מִן הַנִּדָּה. וּמִצְוַת לֹא תַעֲשֶׂה לֹא תָבוֹא אֶל הַנִּדָּה׃

הלכה: וְאֵין חַיָּיבִין עַל עֲשֵׂה וְעַל לֹא תַעֲשֶׂה שֶׁבַּמִּקְדָּשׁ כול׳. כְּהָנָא אָמַר. אֵיפְשַׁר שֶׁלֹּא הָיָה בָהּ יְדִיעָה בַּתְּחִילָּה וִידִיעָה בַּסּוֹף וְהֶעֱלֵם בֵּינְתַיִים. הָתִיב רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר אֶבְדַּיְמִי קוֹמֵי רִבִּי מָנָא. וְיֵהָא כֵן בַּמּוּרִים. אָמַר לֵיהּ. אֲנָן בָּעֵי נִכְנָסִין וְאַתְּ מַייְתֵי לָן מוּרִים. מַאי כְדוֹן. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מִצְוֹת מִצְוֹת. מַה מִצְוֹת שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן בְּקִבּוּעָה אַף כָּאן בְּקִבּוּעָה.

וְאֵין חַיָּיבִין עַל כָּל מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּתּוֹרָה. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. לָא אַתְיָנָן מַתְנֵי אֶלָּא מִילָּה דַּמְיָיא לְמִילָּה. הֵיךְ עֲבִידָא. נִכְנָס לַמִּקְדָּשׁ טָמֵא חַיָּיב. נִכְנַס טָהוֹר וְנִיטְמָא. בָּא לוֹ בָאֲרוּכָה חַיָּיב וּבְקִצָּרָה פָּטוּר. וְרִכְוָותָהּ. הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּמֵאָה חַיָּיב. הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּהוֹרָה וְאָמְרָה לוֹ. נִטְמֵאתִי. בָּא לוֹ בָאֲרוּכָה חַיָּיב וּבְקִצָּרָה פָּטוּר. אִי זוֹ הִיא קִצָּרָה שֶׁלּוֹ. יְצֵן.

אִי זוֹ הִיא מִצְוַת עֲשֵׂה שֶׁבַּבִּנְדָּה. אָמַר רִבִּי אָבִין. וְהִזַּרְתֶּם אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מִטּוּמְאָתָם. רִבִּי יוֹנָתָן שָׁאַל לְרִבִּי שִׁמְעוֹן בִּירִבִּי יוֹסֵי בַּר לַקוֹנְיָא. אַזְהָרָה לַמְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּמֵאָה מְנַיִין. וּבָעָא כֵיפָה מִיזְרוֹק בַּתְרֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. מִילָּה דְּמַיְינוּקְיָא אָמְרִין בִּכְנִישְׁתָּא בְּכָל יוֹם אַתְּ שְׁאִיל לִי. וְאֶל אִשָּׁה בְּנִידַּת טוּמְאָתָהּ לֹא תִקְרַב לְגַלּוֹת עֶרְוָתָהּ. אָמַר לֵיהּ. לָא צְרִיכָא לֵיהּ הָדָא. וְלֵית צוֹרְכָא דְלָא. הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּמֵאָה חַיָּיב. הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּהוֹרָה וְאָמְרָה לוֹ. נִטְמֵאתִי.

פֵּירֵשׁ מִיָּד. מָהוּ שֶׁיִּהֵא חַיָּיב. אָמַר לֵיהּ. אֲנָא וְאַתְּ צְרִיכָא לָן. נֵצֵא לַחוּץ וְנִלְמַד. נָפְקִין וְשָׁמְעוּן קָלֵיהּ דְּתַנָּיֵא תַּנֵּי כְּהָדָא דְחִזְקִיָּה. וְאִם שָׁכַב יִשְׁכַּב אִישׁ אוֹתָהּ. אֵין לִי אֶלָּא מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטְּמֵאָה חַיָּיב. הָיָה מְשַׁמֵּשׁ עִם הַטָּהוֹרָה וְאָמְרָה לוֹ. נִטְמֵאתִי. פֵּירֵשׁ מִיָּד. מָהוּ שֶׁיִּהֵא חַיָּיב. תַּלְמוּד לוֹמַר. וּתְהִי נִדָּתָהּ. וַאֲפִילוּ פֵירְשָׁה עָלָיו נִדָּתָהּ. מַה יַּעֲשֶׂה. רַב הוֹשַׁעְיָה רַב יְהוּדָה בְּשֵׁם שְׁמוּאֵל. יָצָן. לֹא הֵיצֵן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. קוֹרֵא אֲנִי עָלָיו אַל תִּקְרַב. אַל תִּפְרוֹשׁ. קָרִיבָה פְּרִישָׁה. רַב חוּנָא בְּשֵׁם רַב אַבָּא. כְּהָדָא הָאוֹמְרִים קָרֵב אֵלַיִךְ אַל תִּגַּע בִּי כִּי קְדֵישְׁתִּיךְ. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. יֵהֵא רוֹאֶה אֶת הַחֲרֵב כְּיִלּוּ מְחַתֶּכֶת בִּבְשָׂרוֹ. וְכָל עַמָּהּ רִבִּי זְעִירָא. רִבִּי תַּנְחוּמָא בְּשֵׁם רַב חוּנָה. יִטּוֹחַ רֹאשֵׁי אֶצְבְּעוֹתָיו בַּכּוֹתֶל וְיֵהֵא מֵיצָן.

כְּתִיב וַתֵּשֶׁב בְּאֵיתָן קַשְׁתּוֹ. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. נִמְתְּחָה הַקֶּשֶׁת וְחָזְרָה. אָמַר רִבִּי אָבוּן. נִתְפַּזֵּר זַרְעוֹ וְיָצָא לוֹ בְּצִיפָּרְנֵי יָדָיו. וַיָּפוּזוּ זְרֹעֵי יָדָיו. רַב חוּנָה בְּשֵׁם רַב מַתָּנָה. תָּלָה עֵינָיו וְרָאָה אֵיקוֹנִין שֶׁלְּאָבִינוּ. מִיָּד הֵיצָן. מִידֵי אֲבִיר יַעֲקֹב. אָמַר רִבִּי אָבִין. אַף אֵיקוֹנִין שֶׁלְּרָחֵל רָאָה. מִשָּׁם רֹעֶה אֶבֶן יִשְׂרָאֵל.

ו משנה: אֵין חַיָּבִין עַל שְׁמִיעַת הַקּוֹל וְעַל בִּיטּוּי שְׂפָתַיִם וְעַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. וְהַנְּשִׂיא כַּיּוֹצֵא בָהֶם דִּבְרֵי רִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. רִבִּי עֲקִיבָה אוֹמֵר הַנָּשִׂיא חַיָּיב בְּכוּלָּן חוּץ מִשְּׁמִיעַת קוֹל שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא דָן וְלֹא דָנִין אוֹתוֹ לֹא מֵעִיד וְלֹא מְעִידִין אוֹתוֹ׃

הלכה: אֵין חַיָּבִין עַל שְׁמִיעַת קוֹל אָלָה כול׳. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמָא דְּרִבִּי יוֹסֵי הַגְּלִילִי. וְאִם דַּל הוּא וְאֵין יָדוֹ מַשֶּׂגֶת. אֵת שֶׁהוּא רָאוּי לָבוֹא לִידֵי דַלּוּת. יָצָא מָשִׁיחַ שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא לִידֵי דַלּוּת. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. וְהָיָה כִּי יֶאְשַׁם לְאַחַת מֵאֵלֶּה. אֵת שֶׁהוּא חַיָּיב עַל כּוּלָּן חַיָּיב עַל מִקְצָתָן. וְאֵת שֶׁאֵינוֹ חַיָּיב עַל כּוּלָּן אֵינוֹ חַיָּיב עַל מִקְצָתָן. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. מֵעַתָּה לֹא יִטָּמֵא בְצָרַעַת. שֶׁאֵינוֹ רָאוּי לָבוֹא בְקַלּוּת וְכֵן דַּלִּי דַלּוּת. רַב הוֹשַׁעְיָה בָעֵי. מֵעַתָּה אִשָּׁה לֹא תְהֵא חַיֶּבֶת עַל בִּיאַת הַמִּקְדָּשׁ. אֵין הָאִשָּׁה מִבִיאָה. רִבִּי יוֹסֵי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. טַעֲמָא דְרִבִּי עֲקִיבָה. זֶה קָרְבַּן אַהֲרֹן וּבָנָיו. זֶה הוּא מֵבִיא. אֵינוּ מֵבִיא עֲשִׁירִית הָאֵיפָה אֲחֶרֶת. רִבִּי זְעִירָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יָסָא. וְאֵינוֹ מֵבִיא נְדָבָה. אָמַר לֵיהּ. אֵין. חוֹבָה אֵינוֹ מֵבִיא נְדָבָה הוּא מֵבִיא.

כֵּינִי מַתְנִיתָא שֶׁהַמֶּלֶךְ לֹא מֵעִיד וְלֹא מְעִידִין אוֹתוֹ.

ז משנה: כָּל מִצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה שֶׁחַיָּבִין עַל זְדוֹנָן כָּרֵת וְעַל שִׁגְגָתָן חַטָּאת הַיָּחִיד מֵבִיא כִשְׁבָּה וּשְׂעִירָה וְהַנָּשִׂיא שָׂעִיר וּמָשִׁיחַ וּבֵית דִּין מְבִיאִין פָּר. וּבַעֲבוֹדָה זָרָה הַיָּחִיד וְהַנָּשִׂיא וְהַמָּשִׁיחַ מְבִיאִין שְׂעִירָה. וּבֵית דִּין פַּר וְשָׂעִיר פַּר לָעוֹלָה וְשָׂעִיר לַחַטָּאת׃ אָשָׁם תָּלוּי הַיָּחִיד וְהַנָּשִׂיא חַיָּבִין וּמָשִׁיחַ וּבֵית דִּין פְּטוּרִין. אָשָׁם וַודַּאי הַיָּחִיד וְהַנָּשִׂיא וְהַמָּשִׁיחַ חַיָּבִין וּבֵית דִּין פְּטוּרִין. עַל שְׁמִיעַת הַקּוֹל וּבִיטּוּי שְׂפָתַיִם וְטוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו בֵּית דִּין פְּטוּרִין הַיָּחִיד וְהַנָּשִׂיא וְהַמָּשִׁיחַ חַיָּבִין אֶלָּא שֶׁאֵין כֹּהֵן גָּדוֹל חַיָּיב עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן. וּמָה הֵן מְבִיאִין קָרְבָּן עוֹלָה וְיוֹרֵד. רִבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר הַנָּשִׂיא מֵבִיא שָׂעִיר׃

הלכה: כָּל מִצְוֹת שֶׁבַּתּוֹרָה כול׳. אָשָׁם תָּלוּי הַיָּחִיד וְהַנָּשִׂיא חַיָּבִין כול׳. נֶפֶשׁ. לְרַבּוֹת הַנָּשִׂיא. יַרְבֶּה הַמָּשִׁיחַ. בְּחָטְאָה בִּשְׁגָגָה. אֵת שֶׁהוּא בִשְׁגָגָה. יָצָא מָשִׁיחַ שֶׁאֵינוֹ בִשְׁגִגַּת הַמַּעֲשֶׂה. יָצָא מָשִׁיחַ שֶׁאֵינוֹ בִשְׁגִגַּת הַמַּעֲשֶׂה. וּכְרִבִּי דוּ אָמַר מָשִׁיחַ בִּשְׁגִגַּת מַעֲשֶׂה הוּא. אֵת שֶׁהוּא בִשְׁגִגַּת מַעֲשֶׂה לְכָל הַדְּבָרִים. יָצָא מָשִׁיחַ שֶׁאֵינוֹ בִשְׁגִגַּת מַעֲשֶׂה לְכָל הַדְּבָרִים. נֶפֶשׁ. לְרַבּוֹת הַנָּשִׂיא וּמָשִׁיחַ. הָכָא אַתְּ מַר. לְרַבּוֹת מָשִׁיחַ. וְכָא אַתְּ מַר. לְרַבּוֹת הַנָּשִׂיא. כַּחַטָּאת אָשָׁם. מַה חַטָּאת מְכַפֶּרֶת וּמְמָרֶקֶת. אַף אָשָׁם מְכַפֵּר וּמְמָרֵק. יָצָא אָשָׁם תָּלוּי שֶׁהוּא מְכַפֵּר וּמְשַׁיֵּיר.

כֵּינִי מַתְנִיתָא. אֶלָּא שֶׁאֵין כֹּהֵן גָּדוֹל חַיָּב עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. דִּבְרֵי הַכֹּל. וְהַנָּשִׂיא עַל שְׁמִיעַת קוֹל. דִּבְרֵי רִבִּי שִׁמְעוֹן. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא וְלֹא יְחַלֵּל. הָא אִם יָצָא אֵינוֹ מְחַלֵּל. רִבִּי אַשִׁיאָן רִבִּי יוֹנָה רִבִּי בּוּן בַּר כַּהֲנָא מַקְשֵׁי. וְהָכְתִיב אַלְמָנָה וּגְרוּשָׁה וַחֲלָלָה זוֹנָה אֶת אֵלֶּה לֹא יִקָּח. הָא אִם לָקַח אֵינוֹ מְחַלֵּל. מַאי כְּדוֹן. אָמַר חִזְקִיָּה. וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהִוא מִתּוֹךְ הַקָּהָל. אֶת שֶׁקָּרְבָּנוֹ שָׁוֶה לְקָהָל. יָצָא מָשִׁיחַ שֶׁלֹּא שָׁוֶה קָרְבָּנוֹ לַקָּהָל. הֲתִיבוֹן. הֲרֵי נָשִׂיא לֹא שָׁוֶה קָרְבָּנוֹ לַקָּהָל. שָׁוֶה בְיוֹם הַכִּיפּוּרִים. הֲרֵי אֶחָיו הַכֹּהֲנִים לֹא שָׁוּו בְיוֹם הַכִּיפּוּרִים. שָׁוּו בִשְׁאָר יְמוֹת הַשָּׁנָה. אָמַר רִבִּי יוּדָן בַּר שָׁלוֹם. שָׁוּו בְמַתָּן דָּמִים בַּחוּץ.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. לֹא אָמַר רִבִּי לְיֵעֶזֶר אֶלָּא מִפְּנֵי כְרִיתוֹ. רַב הוֹשַׁעְיָה בָעֵי. מֵעַתָּה אֲפִילוּ בְקִבּוּעָה. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. מִיסְבּוֹר סְבַר רִבִּי הוֹשַׁעְיָה שֶׁנֶּעֱקַר מִכָּל הַפָּרָשָׁה. אֶלָּא כְּהֶדְיוֹט עָשִׁיר עֲבִיד לֵיהּ רִבִּי לְיֵעֶזֶר. אָמַר רִבִּי מָנָא. אֵין כְּהֶדְיוֹט עָשִׁיר עֲבִיד לֵיהּ רִבִּי לְיֵעֶזֶר אֲפִילוּ עַל שְׁמִיעַת קוֹל וְעַל בִּיטּוּי שְׂפָתַיִם. דְּתַנֵּי. לֹא נֶחְלְקוּ רִבִּי אֶלְעָזָר וַחֲכָמִים עַל שְׁמִיעַת קוֹל וְעַל בִּיטּוּי שְׂפָתַיִם שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא שָׂעִיר אֶלָּא שְׂעִירָה. וְעַל מַה נֶחְלְקוּ. עַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. שֶׁרִבִּי לְיֵעֶזֶר אוֹמֵר. הוֹאִיל וְהוּא בְהֶכְרֵת לָמָּה אֵינוֹ מֵבִיא שָׂעִיר אֶלָּא שְׂעִירָה. הֲתִיבוֹן. הֲרֵי מָשִׁיחַ וַעֲבוֹדָה זָרָה הֲרֵי אֵינוֹ מֵבִיא שָׂעִיר אֶלָּא שְׂעִירָה.

פרק ג

א משנה: כֹּהֵן מָשִׁיחַ שֶׁחָטָא וְאַחַר כָּךְ עָבַר מִמְּשִׁיחוּתוֹ. וְכֵן נָשִׂיא שֶׁחָטָא וְאַחַר כָּךְ עָבַר מִגְּדוּלָּתוֹ. כֹּהֵן מָשִׁיחַ מֵבִיא פָּר. וְהַנָּשִׂיא מֵבִיא שָׂעִיר. כֹּהֵן מָשִׁיחַ שֶׁעָבַר מִמְּשִׁיחוּתוֹ וְאַחַר כָּךְ חָטָא וְכֵן הַנָּשִׂיא שֶׁעָבַר מִגְּדֻלָּתוֹ וְאַחַר כָּךְ חָטָא כֹּהֵן מָשִׁיחַ מֵבִיא פָּר וְהַנָּשִׂיא כַּהֶדְיוֹט׃

הלכה: כֹּהֵן מָשִׁיחַ שֶׁחָטָא כול׳. כֹּהֵן גָּדוֹל שֶׁחָטָא מַלְקִין אוֹתוֹ וְאֵין מַעֲבִירִין אוֹתוֹ מִגְּדוּלָּתוֹ. אָמַר רִבִּי מָנָא. כְּתִיב כִּי גֵזֶר שֶׁמֶן מִשְׁחַת אֱלֹהָיו עָלָיו אֲנִי יי. כִּבְיָכוֹל מָה אֲנִי בִּגְדוּלָּתִי אַף אַהֲרֹן בִּגְדוּלָּתוֹ. אָמַר רִבִּי אָבוּן. קָדוֹשׁ יִהְיֶה לָךְ. כִּבְיָכוֹל אֲנִי בִּקְדוּשָּׁתִי אַף אַהֲרֹן בִּקְדוּשָּׁתוֹ. רִבִּי חֲנִינָה כְּתוֹבָא רִבִּי אָחָא בְּשֵׁם רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. כֹּהֵן מָשִׁיחַ שֶׁחָטָא מַלְקִין אוֹתוֹ בְּבֵית דִּין שֶׁלִּשְׁלָשָׁה. אֵין תִּימַר בְּבֵית דִּין שֶׁלְכ״ג. נִמְצָא עֲלָיָתוֹ יְרִידָה לוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. נָשִׂיא שֶׁחָטָא מַלְקִין אוֹתוֹ בְּבֵית דִּין שֶׁלִּשְׁלָשָׁה. מַה מַחֲזִירִין לֵיהּ. אָמַר רִבִּי חַגַּיי. מוּטָב דִּינוֹן מַחֲזִירִין לֵיהּ דּוּ קָטַלּוֹן לֵיהּ. שָׁמַע רִבִּי יוּדָה נְשִׂיאָה וְכָעַס. שְׁלַח גּוֹתַיִין לְמִיתְפַּשׁ יַת רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. וַעֲרַק בְּדָא דְמוּגְדָּלָא. וְאִית דְּאָמְרִין בְּרָה דִכְפַר חִיטַיָּא. סְלִיק רִבִּי יוֹחָנָן לְבֵית וַועֲדָא. אָמַר לֵיהּ. לָמָּה לֵית מָרִי אָמַר לָן מִילָּה דְאוֹרַיְיָא. שְׁרֵי טָפַח בְּחָדָא יַדֵיהּ. אָמַר לֵיהּ. וּבְחָדָא יַדָא טַפְחַיִן. אָמַר לֵיהּ. לָאו. אִין לֹא בֶּן לָקִישׁ לֹא. אָמַר לֵיהּ. לֹא. אָמַר לֵיהּ. וְאָנוּ מְפַתְחָא. אָמַר לֵיהּ. בְּרָא דְמוּגְדָּלָא. אָמַר לֵיהּ. אָנָא וְאַתְּ נְפִיק לְקַדְמֵיהּ. שָׁלַח רִבִּי יוֹחָנָן גַּבֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. עֲתִיר לָךְ מִילָּה דְאוֹרַיְיָא דִנְשָׂיְיא נְפִיק לְקַדְמָךְ. נָפַק לְקַדְמוֹן. מַר. דִּיגְמַא דִידְכוֹן דָּמֵי לְבָרְיֵיכוֹן. כַּד אַתָא רַחֲמָנָא לְמִיפְרַק יַת יִשְׂרָאֵל מִמִּצְרַיִם לֹא שָׁלַח לֹא שָׂלִיחַ וְלֹא מַלְאָךְ. אֶלָּא הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּעַצְמוֹ. דִּכְתִיב וְעָבַרְתִּי בְאֶרֶץ מִצְרַיִם בַּלַּיְלָה הַזֶּה. וְלֹא עוֹד אֶלָּא הוּא וְכָל דּוֹרְגּוֹן דִּידֵיהּ. אֲשֶׁר הָלַךְ אֱלֹהִים אֵין כָּתוּב כָּאן אֶלָּא אֲשֶׁר הָלְכוּ אֱלֹהִים. אָמְרִין לֵיהּ. מַה חֲמִיתָהּ מֵימוֹר לָן הָדָא מִילְתָא. אָמַר לוֹן. מָה אַתּוּן סָבְרִין. מִי דְחִיל מִינְכוֹן הֲוִינָא מְנַע אוּלְפָּנֵיהּ דְּרַחֲמָנָא. אָמַר רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק אַל בָּנָיי כִּי לֹא טוֹבָה הַשְׁמוּעָה וגו׳. מַעֲבִרִים עַם יְי. מַעֲבִירִין אוֹתוֹ.

ב משנה: חָטְאוּ עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנּוּ וְאַחַר כָּךְ נִתְמַנּוּ הֲרֵי אֵילּוּ כַּהֲדְיוֹט. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם נוֹדַע לָהֶם עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנּוּ חַיָּבִין וּמְשֻׁנֶּתְמַנּוּ פְּטוּרִין. וְאֵי זֶה הוּא הַנָּשִׂיא זֶה הַמֶּלֶךְ שֶׁנֶּאֱמַר וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יי אֱלֹהָיו נָשִׂיא שֶׁאֵין עַל גַּבָּיו אֶלָּא ה׳ אֱלֹהָיו. וְאֵי זֶה הוּא הַמָּשִׁיחַ זֶה הַמָּשׁוּחַ בַּשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה וְלֹא הַמְרוּבֶּה בִּבְגָדִים. אֵין בֵּין כֹּהֵן הַמָּשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה לִמְרוּבֶּה בְגָדִים אֶלָּא פַּר הַבָּא עַל כָּל הַמִּצְוֹת. וְאֵין בֵּין כֹּהֵן מְשַׁמֵּשׁ לְכֹהֵן שֶׁעָבַר אֶלָּא פַּר יוֹם הַכִּיפּוּרִים וַעֲשִׂירִית הָאֵיפָה. זֶה וָזֶה שָׁווין בַּעֲבוֹדַת יוֹם הַכִּיפּוּרִים וּמְצוּוִין עַל הַבְּתוּלָה וַאֲסוּרִין עַל הָאַלְמָנָה וְאֵינָן מִיטַּמְּאִין בִּקְרוֹבֵיהֶן וְלֹא פוֹרְעִין וְלֹא פוֹרְמִין וּמַחֲזִירִין אֶת הָרוֹצֵחַ׃

הלכה: חָטְאוּ עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנּוּ כול׳. חֲבֵרַיָּא אָמְרִין טַעֲמָא דְרִבִּי שִׁמְעוֹן. מִשֶּׁם שֶׁהַגְּדוּלָּה מְכַפֶּרֶת. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שֶׁאֵין חִטְאוֹ וִידִיעָתוֹ שָׁוִין. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. רֵישָׁא דְּפִירְקָא. כֹּהֵן מָשִׁיחַ שֶׁחָטָא וְאַחַר כָּךְ עָבַר מִמְּשִׁיחוּתוֹ. וְכֵן נָשִׂיא שֶׁחָטָא וְאַחַר כָּךְ עָבַר מִגְּדוּלָּתוֹ. כֹּהֵן מָשִׁיחַ מֵבִיא פָּר וְהַנָּשִׂיא מֵבִיא שָׂעִיר. חָטְאוּ בְּסָפֵק. מָאן דָּמַר. מִשֶּׁם שֶׁהַגְּדוּלָּה מְכַפֶּרֶת. כְּשֵׁם שֶׁהִיא מְכַפֶּרֶת עַל הַוַּדַּאי כָּךְ הִיא מְכַפֶּרֶת עַל הַסָּפֵק. מָאן דָּמַר. אֵין חִטְאוֹ וִידִיעָתוֹ שָׁוִין. אֵין חִטְאוֹ וִידִיעָתוֹ שָׁוִין. חָטְאוּ עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנּוּ מְשֻׁנֶּתְמַנּוּ עָבְרוּ. מָאן דָּמַר. מִשֶּׁם שֶׁהַגְּדוּלָּה מְכַפֶּרֶת. כִּיפְּרָה גְּדוּלָּה עַל הָרִאשׁוֹן וְחַיָּיב עַל הַשֵּׁנִי וְעַל הַשְּׁלִישִׁי. מָאן דָּמַר. אֵין חִטְאוֹ וִידִיעָתוֹ שָׁוִין. חָטְאוּ עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנּוּ שְׁמִיעַת קוֹל וְעַל בִּיטּוּי שְׁפָתַיִם וְעַל טוּמְאַת מִקְדָּשׁ וְקָדָשָׁיו. מָאן דָּמַר. אֵין חִטְאוֹ וִידִיעָתוֹ שָׁוִין. הֲרֵי חִטְאוֹ וִידִיעָתוֹ שָׁוִין. מָאן דָּמַר. מִשֶּׁם שֶׁהַגְּדוּלָּה מְכַפֶּרֶת. אֲפִילּוּ כֵן הַגְּדוּלָּה מְכַפֶּרֶת.

אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. לְעוֹלָם אֵין הַגְּדוּלָּה מְכַפֶּרֶת עַד שֶׁתִּיוָּודַע לוֹ גְּדוּלָּתוֹ. אָכַל חֲצִי זַיִת עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנָּה וַחֲצִי זַיִת מִשֶּׁנִּתְמַנָּה. אֲפִילּוּ בְּעֶלֶם אֶחָד פָּטוּר. סָפֵק חֲצִי זַיִת עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנָּה וְסָפֵק חֲצִי זַיִת מִשֶּׁנִּתְמַנָּה. מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי. מָצִינוּ דָבָר עִיקָּרוֹ פָּטוּר סְפֵיקוֹ חַיָּיב. וְלֹא אַשְׁכַּחְנָן כֵּן. אָכַל שְׁנֵי זֵיתִים וְנִתְוַודַּע לָךְ בְּוַודַּיוֹ שֶׁלְאֶחָד מֵהֶן. שֵׁינִי עָמַד לוֹ בִּסְפֵיקוֹ. רִבִּי יַעֲקֹב דְּרוֹמָיְיָא בְעָא קוֹמֵי רִבִּי יוֹסֵי. מַה נַפְשָׁךְ. חֵלֶב אָכַל כִּיפֵּר. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כָּל דָּבָר שֶׁנִּרְאֶה עָלָיו לְהָבִיא אָשָׁם תָּלוּי יְדִיעַת סְפֵיקֵהּ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ. הֲרֵי מָצִינוּ דָבָר עִיקָּרוֹ פָּטוּר וּסְפֵיקוֹ חַיָּיב. וָכָא עִיקָּרוֹ פָּטוּר וּסְפֵיקוֹ חַיָּיב.

אָכַל כְּזַיִת עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנָּה וּכְזַיִת מִשֶּׁנִּתְמַנָּה. בְּהֶעֱלֵם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. סָפֵק כְּזַיִת עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנָּה וְסָפֵק כְּזַיִת מִשֶּׁנִּתְמַנָּה. בְּעֶלֶם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. בִּשְׁנֵי הֶעֱלֵימוֹת חַיָּיב שְׁתַּיִם.

אָכַל שְׁלֹשָׁה זֵיתִים וְסָבוּר שֶׁהֵן שְׁנַיִם. הִפְרִישׁ חַטָּאת כִּדְרִבִּי יוֹחָנָן. דְּרִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נִתְכַּפֵּר מִקְצָת הַחֵט נִתְכַּפֵּר כּוּלּוֹ. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. נִתְכַּפֵּר מִקְצָת הַחֵט לֹא נִתְכַּפֵּר כּוּלּוֹ.

אָכַל חֲמִשָּׁה זֵיתִים וְנִתְוַודַּע לוֹ בְּסָפֵק כָּל אֶחָד וְאֶחָד. וְאַחַר כָּךְ נִתְוַודַּע לוֹ בֵּית דִּין. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. אֵין יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר רַב יִצְחָק. מוֹדֶה רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ בְּכֹהֵן מָשִׁיחַ שֶׁאֵין יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ. וּמָה טַעַם. כַּחַטָּאת כָּאָשָׁם. אֵת שֶׁהוּא מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי סְפֵיקוֹ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי אֵין יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ.

מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. תַּמָּן הוּא אָמַר. יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ. וָכָא אָמַר. אֵין יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבַעְתּוּ לְחַטָּאוֹ. תַּמָּן אֲשָׁמוֹ קוֹבַעְתּוּ. וָכָא מָה אִית לָךְ.

מִחְלָפָה שִׁיטָּתֵיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן. תַּמָּן הוּא אָמַר. נִתְכַּפֵּר מִקְצָת הַחֵט נִתְכַּפֵּר כּוּלּוֹ. וָכָא הוּא אָמַר כֵּן. לֹא אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן אֶלָּא בַּיְדִיעָה הָאַחֲרוֹנָה שֶׁאֵין בָּהּ שׁוּם קָרְבָּן.

הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הָיְתָה רִאשׁוֹנָה קַיֶּמֶת שֶׁהִיא נִדְחֵית. מַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ. רִבִּי יוֹסֵי אָמַר. תְּלוּיָה בְּכַפָּרָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כָּל שֶׁלֹּא נִרְאֵית לֹא הִיא וְלֹא דָמֶיהָ מֻתָּה מִיָּד.

אָכַל חֲמִשָּׁה זֵיתִים וְנוֹדַע לוֹ בִּסְפֵיקוֹ מִשֶּׁנִּתְמַנְּגָה וּבְבֵית דִּין מֵעָבַר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ פָּטוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן חַיָּיב. כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לִפְטוֹר וְלֹא לְחִיּוּב. אֶלָּא כֵינִי. אָכַל חֲמִשָּׁה זֵיתִים וְנִתְוַודַּע לוֹ בִּסְפֵיקוֹ עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנְּגָה וְנוֹדַע לוֹ בִּסְפֵיקוֹ מִשֶּׁנִּתְמַנְּגָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הוּ אָמַר. יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבְעָתוֹ לְחַטָּאוֹ. הוּ אָמַר. חַיָּיב. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן הוּ אָמַר. אֵין יְדִיעַת סְפֵיקוֹ קוֹבְעָתוֹ לְחַטָּאוֹ. הוּ אָמַר. פָּטוּר. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הָיְתָה רִאשׁוֹנָה קַיֶּמֶת שֶׁהִיא נִדְחֵית. מַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ. רִבִּי יָסָא אָמַר. תְּלוּיָה בְּכַפָּרָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כָּל שֶׁלֹּא נִרְאֵית לֹא הִיא וְלֹא דָמֶיהָ מֻתָּה מִיָּד.

אָכַל חֲצִי זַיִת עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנְּגָה וַחֲצִי זַיִת מִשֶּׁנִּתְמַנְּגָה חֲצִי זַיִת שֶׁעָבַר. הוֹאִיל וּבָא חִיּוּב קָרְבָּן בִּנְתַיִים מִצְטָרְפִין. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. הָיוּ לְפָנָיו שְׁלֹשָׁה. אָכַל אֶת הָרִאשׁוֹן וְלֹא נִתְוַודַּע לוֹ. שֵׁינִי וּשְׁלִישִׁי הֶעֱלִימוֹ שֶׁלְּרִאשׁוֹן. נִתְוַודַּע לוֹ עַל הָרִאשׁוֹן וְלֹא נִתְוַודַּע לוֹ עַל הַשֵּׁינִי. שְׁלִישִׁי בְּהֶעֱלִימוֹ שֶׁלְּשֵׁינִי. וְאַחַר כָּךְ נִתְוַודַּע לוֹ עַל פּוּלְּהֶם. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. חַיָּיב עַל הָרִאשׁוֹן וְעַל הַשֵּׁינִי וּפָטוּר עַל הַשְּׁלִישִׁי. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. שֵׁינִי לְדַעְתּוֹ הָדָבָר תָּלוּי. רָצָה מִתְכַּפֵּר לוֹ עַל הָרִאשׁוֹן. רָצָה מִתְכַּפֵּר לוֹ עַל הַשְּׁלִישִׁי. חֲבֵרַיָּא מְדַמְיָא לָהּ לְאַרְבָּעָה חֲצָיֵי זֵיתִים. אִם הָיָה פִּיקֵּחַ מֵבִיא קָרְבָּן אֶחָד. וְאִם לָאו מֵבִיא שְׁנֵי קָרְבָּנוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא. מֵבִיא עַל הָרִאשׁוֹן וְעַל הַשֵּׁינִי אֶחָד. עַל הַשְּׁלִישִׁי וְעַל הָרְבִיעִי אֶחָד. רִבִּי יוֹסֵי מְדַמֶּה לָהּ לִזֵּיתִים שְׁלֵימִים. אִם הָיָה פִּיקֵּחַ מֵבִיא שְׁנֵי קָרְבָּנוֹת. וְאִם לָאו מֵבִיא שְׁלֹשָׁה קָרְבָּנוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא. מֵבִיא עַל הָרִאשׁוֹן וְעַל הַשֵּׁינִי אֶחָד וְעַל הַשְּׁלִישִׁי וְעַל הָרְבִיעִי אֶחָד. אִם הֵבִיא עַל הָאֶמְצָעִיים פָּטוּר עַל הָרִאשׁוֹן וְעַל הָרְבִיעִי. רִבִּי יוֹסֵי מְדַמֵּי לָהּ לִזֵּיתִים שְׁלֵימִים. אִם הָיָה פִּיקֵּחַ מֵבִיא שְׁנֵי קָרְבָּנוֹת וְאִם לָאו מֵבִיא שְׁלֹשָׁה קָרְבָּנוֹת. הֵיךְ עֲבִידָא. מֵבִיא עַל הָרִאשׁוֹן וְעַל הַשֵּׁינִי אֶחָד וְעַל הַשְּׁלִישִׁי וְעַל הָרְבִיעִי אֶחָד. אִם הֵבִיא עַל הָאֶמְצָעִיים חַיָּיב עַל הָרִאשׁוֹן בִּפְנֵי עַצְמוֹ וְעַל הָרְבִיעִי בִּפְנֵי עַצְמוֹ.

רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. אַף בַּאֲכִילַת פְּרָסִים כֵּן. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. כָּל זֶה שְׁאִילְתָּה דְרִבִּי יִצְחָק לֵית הִיא כְלוּם. וכתיב בַּאֲכִילַת פְּרָסִים הַדָּבָר תָּלוּי. אִילּוּ אָכַל חֲצִי זַיִת בְּתוֹךְ כְּדֵי פְרַס זֶה וַחֲצִי זַיִת בְּתוֹךְ כְּדֵי פְרַס זֶה שֶׁמָּא כְלוּם הוּא. אָכַל כַּמָּה זֵיתִים וְכַמָּה פְרָסִים בְּהֶיעֵלֶם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. רַבָּנִן דְּקֵיסָרִין אָמְרִי. עַד דֵּין מְדַמֵּי לַהּ לַחֲלָבִים וּדְמִינְהּ לַשַּׁבָּת. אִילּוּ אָרַג חוּט אֶחָד בְּתוֹךְ כְּדֵי בֶּגֶד זֶה וְחוּט אֶחָד בְּתוֹךְ כְּדֵי בֶּגֶד זֶה שֶׁמָּא כְלוּם הוּא. אָרַג כַּמָּה חוּטִין בְּכַמָּה בְגָדִים בְּהֶיעֵלֶם אֶחָד אֵינוֹ חַיָּיב אֶלָּא אַחַת. חֲרֵי בָּא חִיּוּב בְּקָרְבָּן בִּנְתַיִים וְתִימַר מִצְטָרְפִין. אָמַר רִבִּי אָבוּן. תַּמָּן חִייּוּב בְּקָרְבָּן. בְּרַם הָכָא קָרְבָּן.

אָכַל כְּזַיִת עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנְּגָה וּכְזַיִת מִשֶּׁנִּתְמַנְּגָה וּכְזַיִת מִשֶּׁעָבַר. עַל דַּעְתּוֹן דַּחֲבֵרַיָּא דִינוֹן אָמְרִין. מִשֶּׁם שֶׁהַגְּדוֹלָה מְכַפֶּרֶת. כִּיפְּרָה גְּדוֹלָה עַל הָרִאשׁוֹן וְחַיָּיב עַל הַשֵּׁינִי וְעַל הַשְּׁלִישִׁי. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹסֵי הוּ אָמַר. אֵין חֲטָאוֹ וִידִיעָתוֹ שָׁוִין. חַיָּיב עַל הָרִאשׁוֹן וְעַל הַשֵּׁינִי וּפָטוּר עַל הַשְּׁלִישִׁי. אָכַל כְּזַיִת. סָפֵק עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנְּגָה סָפֵק מִשֶּׁנִּתְמַנְּגָה. סָפֵק עַד שֶׁלֹּא נִתְגַּיֵּיר סָפֵק מִשֶּׁנִּתְגַּיֵּיר. סָפֵק עַד שֶׁלֹּא הֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת סָפֵק מִשֶּׁהֵבִיא שְׁתֵּי שְׂעָרוֹת. מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי.

אָכַל סְפֵק כְּזַיִת וְאֵין יָדוּעַ אִם בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים אָכָלוֹ אִם קוֹדֶם יוֹם הַכִּיפּוּרִים אָכָלוֹ. סְפֵק כַּפָּרָה כִיפֵּר. אִם בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים אָכָלוֹ אִם לְאַחַר יוֹם הַכִּיפּוּרִים אָכָלוֹ. חֲבֵרַיָּא אָמְרִין. סְפֵק כַּפָּרָה כִיפֵּר. אָמַר רִבִּי מַתַּנְיָה. לְעוֹלָם אֵין סְפֵק כַּפָּרָה מְכַפֵּר אֶלָּא עַל מִינֵי דָמִים. מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָא לַחֲבֵרַיָּא. שַׁבָּת וְיוֹם הַכִּיפּוּרִים וְעָשָׂה מְלָאכָה בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת. מַה נַפְשָׁךְ. יוֹם הַכִּיפּוּרִים הוּא כִיפֵּר. חוֹל הוּא מוּתָּר. וְהָתַנֵּי וְאָכַל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. בַּאֲכִילַת הֶיתֵּר.

אָכַל חֲמִשָּׁה זֵיתִים וְנִתְוַודַּע לוֹ בִּסְפֵיקָן עַד שֶׁלֹּא נִתְמַנְּגָה וּבְבֵית דִּין מִשֶּׁנִּתְמַנְּגָה. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ חַיָּיב. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן פָּטוּר. כֵּן אָמַר רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְחִיּוּב לֹא לִפְטוֹר. אֶלָּא כֵינִי. אָכַל חֲמִשָּׁה זֵיתִים וְנִתְוַודַּע לוֹ בִּסְפֵיקָן מִשֶּׁנִּתְמַנְּגָה וּבְבֵית דִּין מִשֶּׁעָבַר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ הוּ אָמַר. נִתְכַּפֵּר מִקְצָת הַחֵט לֹא נִתְכַּפֵּר כּוּלּוֹ. הוּ אָמַר. פָּטוּר. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי יוֹחָנָן הוּ אָמַר. נִתְכַּפֵּר מִקְצָת הַחֵט נִתְכַּפֵּר כּוּלּוֹ. הוּ אָמַר. חַיָּיב. הַכֹּל מוֹדִין שֶׁאִם הָיְתָה רִאשׁוֹנָה קַיֶּמֶת שֶׁהִיא נִדְחֵית. מַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ. רִבִּי יָסָא אָמַר. תְּלוּיָה בְּכַפָּרָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כָּל שֶׁלֹּא נִרְאֵית לֹא הִיא וְלֹא דָמֶיהָ מֻתָּה מִיָּד.

מוֹדָה רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאִם הָיְתָה רִאשׁוֹנָה קַיֶּמֶת שֶׁהִיא נִדְחֵית. מַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ. רִבִּי יָסָא אָמַר. תְּלוּיָה בְּכַפָּרָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. כָּל שֶׁלֹּא נִרְאֵית לֹא הִיא וְלֹא דָמֶיהָ מֻתָּה מִיָּד.

מוֹדָה רִבִּי יוֹחָנָן שֶׁאִם הָיְתָה רִאשׁוֹנָה קַיֶּמֶת שֶׁהִיא נִדְחֵית. מַה יֵּעָשֶׂה בָּהּ. רִבִּי יָסָא אָמַר. תְּלוּיָה בְּכַפָּרָה. לְפוּם כֵּן רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן חֲוִי עָלֶיהָ. אָכַל חֲמִשָּׁה זֵיתִים וְנִתְוַודַּע לוֹ בָּרִאשׁוֹן וּמֵבִיא קָרְבָּן. בַּשֵּׁינִי וּמֵבִיא קָרְבָּן. בַּשְּׁלִישִׁי וּמַקְרִיב קָרְבָּן. בָּרְבִיעִי וּמַקְרִיב קָרְבָּן. בַּחֲמִישִׁי וּמַקְרִיב קָרְבָּן. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. נִתְכַּפֵּר לוֹ בָּרִאשׁוֹן שֶׁהוּא לִפְנֵי אֲכִילַת כּוּלָּם וְהַשְּׁאָר יִפָּלוּ לִנְדָבָה. רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ אָמַר. נִתְכַּפֵּר לוֹ בָּאַחֲרוֹנָה שֶׁהוּא לְאַחַר אֲכִילַת כּוּלָּם וְהַשְּׁאָר יִדְּחוּ. רַב חִסְדָּא וְרַב הַמְנוּנָא. רַב חִסְדָּא כְּרִבִּי יוֹחָנָן. וְרַב הַמְנוּנָא כְּרִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. מְתִיב רַב חִסְדָּא לְרַב הַמְנוּנָא. וְהָא מַתְנִיתָא מְסַיְּיעָה לָךְ וּפְלִיגָא עָלַי. אִם הָיְתָה יְדִיעָה בִּנְתַיִים. כְּשֵׁם שֶׁהוּא מֵבִיא חַטָּאת עַל כָּל אַחַת וְאַחַת כָּךְ הוּא מֵבִיא אָשָׁם תָּלוּי עַל כָּל אַחַת וְאַחַת. אִילּוּ תַנָּא אָשָׁם וְקָם לֵיהּ. יְאוּת. אָמַר רִבִּי חִינְנָה. אַפִּילּוּ כֵן לְצָדָדִין דְּתֵימַר כֵּן.

אֲשֶׁר נָשִׂיא יֶחֱטָא. אָמַר רַבָּן יוֹחָנָן בֶּן זַכַּאי. אַשְׁרֵי שֶׁהִנְשִׂיא שֶׁלּוֹ מֵבִיא חַטָּאת. עַל שְׁגָגָתוֹ הוּא מֵבִיא לֹא כָל שֶׁכֵּן עַל זְדוֹנוֹ. נָשִׂיא שֶׁלּוֹ מֵבִיא חַטָּאת. לֹא כָל שֶׁכֵּן הַהֶדְיוֹט.

נָשִׂיא. יָכוֹל נְשִׂיא שְׁבָטִים כְּנַחְשׁוֹן. תַּלְמוּד לוֹמַר וְעָשָׂה אַחַת מִכָּל מִצְוֹת יְיָ אֱלֹהָיו. וְלֹהֲלָן הוּא אוֹמֵר לְמַעַן יִלְמַד לְיִרְאָה אֶת יְיָ אֱלֹהָיו. אֱלֹהָיו לִגְזֵרָה שָׁוָה. מָה אֱלֹהָיו שֶׁנֶּאֱמַר לְהַלָּן נָשִׂיא שֶׁאֵין עַל גַּבָּיו אֶלָּא אֱלֹהָיו. אַף אֱלֹהָיו שֶׁנֶּאֱמַר כָּאן נָשִׂיא שֶׁאֵין עַל גַּבָּיו אֶלָּא אֱלֹהָיו.

אֲשֶׁר יֵשׁ צַדִּיקִים וגו׳. אַשְׁרֵיהֶם הַצַּדִּיקִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֶׂה הָרְשָׁעִים בָּעוֹלָם הַזֶּה. וַוי לָרְשָׁעִים שֶׁמַּגִּיעַ אֲלֵיהֶם כְּמַעֲשֶׂה הַצַּדִּיקִים בָּעוֹלָם הַזֶּה.

מֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ יְהוּדָה שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. לֹא זֶה גָּדוֹל מִזֶּה וְלֹא זֶה גָּדוֹל מִזֶּה. וּמַה טַּעַם. וּמֶלֶךְ יִשְׂרָאֵל וּמֶלֶךְ יְהוּדָה וגו׳ בְּגוּרָן. כִּבְגוּרָן. אָמַר רַבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. וּבִלְחוּד עַד דְּיֵהוּא בֶּן נִמְשִׁי. וּמַה טַּעַם. בְּנֵי רְבִיעִים יֵשְׁבוּ לָךְ עַל כִּסֵּא יִשְׂרָאֵל. מִיכָּן וָאֵילָךְ בְּלִיסְטָיָא הָיוּ נוֹטְלִין אוֹתָהּ.

אִי זֶהוּ הוּא מָשִׁיחַ. הַמָּשׁוּחַ בַּשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה כול׳. אָמַר רַב חוּנָה. כָּל אוֹתָן שִׁשָּׁה חֲדָשִׁים שֶׁהָיָה דָּוִד בּוֹרֵחַ מִפְּנֵי אַבְשָׁלוֹם שְׁעוּרָה הָוֻת מִתְכַּפֵּר לוֹ כְּהֲדְיוֹט.

תַּנְיָ. רִבִּי יוּדָה בֵּירִבִּי אִלְעַאי אוֹמֵר. שֶׁמָּן הַמִּשְׁחָה שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בָּהָר מַעֲשֶׂה נִיסִּים נַעֲשׂוּ בוֹ מִתְּחִילָּה וְעַד סוֹף. שֶׁמִּתְּחִילָּה לֹא הָיָה בוֹ אֶלָּא שְׁנִים עָשָׂר לוֹג. שֶׁנֶּאֱמַר וְשֶׁמֶן זַיִת הִין. אִם לָסוּךְ בוֹ אֶת הָעֵצִים לֹא הָיוּ סָפֵק. עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה שֶׁהָאוֹר בּוֹלֵעַ בּוֹלַעַת וְהָעֵצִים בּוֹלְעִין. מִמֶּנּוּ נִמְשְׁחוּ הַמִּשְׁכָּן וְכָל כֵּלָיו. הַמִּזְבֵּחַ וְכָל כֵּלָיו. מְנוֹרָה וְכָל כֵּלֶיהָ. כִּיּוֹר וְכַנּוֹ. מִמֶּנּוּ נִמְשְׁחוּ אַהֲרֹן כֹּהֵן גָּדוֹל וּבָנָיו כָּל שִׁבְעַת יְמֵי הַמִּילּוּאִים. מִמֶּנּוּ נִמְשְׁחוּ כָּהֲנִים גְּדוֹלִים וּמְלָכִים. מֶלֶךְ בַּתְּחִילָּה טָעוּן מְשִׁיחָה. מֶלֶךְ בֶּן מֶלֶךְ אֵין טָעוּן מְשִׁיחָה. שֶׁנֶּאֱמַר קוּם מְשִׁיחֵהוּ כִּי זֶה הוּא. זֶה טָעוּן מְשִׁיחָה וְאֵין בָּנָיו טָעוּן מְשִׁיחָה. אֲבָל כֹּהֵן גָּדוֹל בֶּן כֹּהֵן גָּדוֹל אֲפִילּוּ עַד עֲשָׂרָה דוֹרוֹת טָעוּן מְשִׁיחָה. וְכוּלּוֹ קָיִם לָעָתִיד לָבוֹא. שֶׁנֶּאֱמַר שֶׁמֶן מִשְׁחַת קׇדְשׁ יִהְיֶה זֶה לִי לְדֹרוֹתֵיכֶם.

אֵין מוֹשְׁחִין אֶת הַמְּלָכִים אֶלָּא עַל גַּבֵּי הַמַּעְיָן. שֶׁנֶּאֱמַר וְהִרְכִּבְתֶּם אֶת שְׁלֹמֹה בְנִי וגו׳ וּמָשַׁח אוֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ עַל יִשְׂרָאֵל. אֵין מוֹשְׁחִין אֶת הַמְּלָכִים אֶלָּא מִפְּנֵי הַמַּחֲלוֹקֶת. מִפְּנֵי מַה נִמְשַׁח שְׁלֹמֹה. מִפְּנֵי מַחֲלוֹקְתּוֹ שְׁלָאֲדוֹנְיָהוּ. וְיוֹאָשׁ מִפְּנֵי עֲתַלְיָה. וְיֵהוּא מִפְּנֵי יוֹרָם. לֹא כֵן כָּתוּב קוּם מְשָׁחֵהוּ כִּי זֶה הוּא. זֶה טָעוּן מְשִׁיחָה וְאֵין מַלְכֵי יִשְׂרָאֵל טְעוּנִין מְשִׁיחָה. וְלֹא יֹאשִׁיָּהוּ גְּנָזוֹ. הָדָא אָמְרָה. בְּאַפֵּי בַלְסָמוֹן נִמְשְׁחוּ. יוֹאָחָז מִפְּנֵי יְהוֹיָקִים אָחִיו שֶׁהָיָה גָּדוֹל מִמֶּנּוּ שְׁתֵּי שָׁנִים. אֵין מוֹשְׁחִין מְלָכִים אֶלָּא מִן הַקֶּרֶן. שָׁאוּל וְיֵהוּא נִמְשְׁחוּ מִן הַפָּךְ הָיְתָה מַלְכוּתָן מַלְכוּת עוֹבֶרֶת. דָּוִד וּשְׁלֹמֹה נִמְשְׁחוּ מִן הַקֶּרֶן הָיְתָה מַלְכוּתָן מַלְכוּת קַיֶּימֶת. אֵין מוֹשְׁחִין מְלָכִים כֹּהֲנִים. רִבִּי יוּדָה עַנְתּוֹרָיָה. עַל שֵׁם לֹא יָסוּר שֵׁבֶט מִיהוּדָה. אָמַר רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא. לְמַעַן יַאֲרִיךְ יָמִים עַל מַמְלַכְתּוֹ הוּא וּבָנָיו בְּקֶרֶב כָּל יִשְׂרָאֵל. מַה כְתִיב בַּתְּרִיהּ. לֹא יִהְיֶה לַכֹּהֲנִים הַלְוִיִּם.

וְהָכְתִיב הַבְּכוֹר יוֹחָנָן. הַבְּכוֹר לַמַּלְכוּת. וְהָכְתִיב הַשְּׁלִישִׁי צִדְקִיָּהוּ הָרְבִיעִי שַׁלּוּם. שְׁלִישִׁי לַמַּלְכוּת. רְבִיעִי לְתוֹלֶדֶת. צִדְקִיָּהוּ שֶׁצִּיְּדִיק עָלָיו אֶת הַדִּין. שַׁלּוּם שֶׁבְּיָמָיו שָׁלְמָה מַלְכוּת בֵּית דָּוִד. לָא שַׁלּוּם הֲוָה שְׁמֵיהּ וְלָא צִדְקִיָּה הֲוָה שְׁמֵיהּ אֶלָּא מַתַּנְיָה. הָדָא הִיא דִכְתִיב וַיַּמְלֵךְ מֶלֶךְ בָּבֶל אֶת מַתַּנְיָה דּוֹדוֹ תַּחְתָּיו וגו׳.

הַמָּשׁוּחַ בַּשֶּׁמֶן הַמִּשְׁחָה. בַּבְּנָיִן הָרִאשׁוֹן. לְמִרוּבֶּה בְגָדִים. בַּבְּנָיִן הָאַחֲרוֹן. וַאֲתַאי כַּיי דָּמַר רִבִּי אִינָא בְּשֵׁם רִבִּי אָחָא. חֲמִשָּׁה דְבָרִים הָיָה בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ הָאַחֲרוֹן חָסֵר מִן הָרִאשׁוֹן. מַאי טַעֲמָא. עַלּוּ הָהָר וַהֲבֵאתֶם עֵץ וגו׳ אֶכְבָּד חָסֵר ה׳. אֵלּוּ ה׳ דְּבָרִים שֶׁהָיוּ בְּבֵית הַמִּקְדָּשׁ אַחֲרוֹן חָסֵר מֵהָרִאשׁוֹן. וְאֵילּוּ הֵן. אֵשׁ וָאָרוֹן וְאוּרִים וְתוּמִּים וְשֶׁמֶן הַקּוֹדֶשׁ.

תַּנְיָ. כֹּהֵן מָשִׁיחַ מֵבִיא פָּר. אֵין מְרוּבֶּה בְגָדִים מֵבִיא פָּר. וּדְלֹא כְּרִבִּי מֵאִיר. מַה טַּעֲמֵיהּ דְּרִבִּי מֵאִיר. מָשִׁיחַ. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר כֹּהֵן. לְהוֹצִיא לְמְרוּבֶּה בְגָדִים.

מַה טַּעֲמוֹן דְּרַבָּנָן. מָשִׁיחַ. יָכוֹל זֶה הַמֶּלֶךְ. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר כֹּהֵן. לְרַבּוֹת מְרוּבֶּה בְגָדִים. הָכָא אַתְּ מַר. לְהוֹצִיא לְמְרוּבֶּה בְגָדִים. וָכָא אַתְּ מַר. לְרַבּוֹת לְמְרוּבֶּה בְגָדִים. אָמַר רִבִּי הִילָא. כָּל מִדְרַשׁ וּמִדְרַשׁ לְעִנְיָינוֹ. אִילּוּ נֶאֱמַר מָשִׁיחַ וְלֹא נֶאֱמַר כֹּהֵן. הָיִיתִי אוֹמֵר. עַל הֶעֱלֵם דָּבָר מֵבִיא פָּר וְעַל שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה מֵבִיא שָׂעִיר. חֲזִי צוֹרֶךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר כֹּהֵן. אוֹ אִילּוּ נֶאֱמַר כֹּהֵן וְלֹא מָשִׁיחַ. הָיִיתִי אוֹמֵר. זֶה הַמֶּלֶךְ. אִם תֹּאמַר. בְּפָר קָדְמָה פָרָשַׁת מֶלֶךְ שֶׁיּוּתַּל עַל הֶעֱלֵם דָּבָר מֵבִיא פָּר וְעַל שִׁגְגַת הַמַּעֲשֶׂה מֵבִיא שָׂעִיר. חֲזִי צוֹרֶךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר מָשִׁיחַ וְצוֹרֶךְ הוּא שֶׁיֵּאמַר כֹּהֵן.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן עָבַר וְהֵבִיא עֲשִׁירִית הָאֵיפָה שֶׁלּוֹ כָּשֵׁר.

מַתְקִינִין לוֹ כֹּהֵן אַחֵר תַּחְתָּיו שֶׁמָּא יֵאָרַע בּוֹ פְּסוּל. מַה. מְיַחֲדִין לֵיהּ עִימֵּיהּ. אָמַר רִבִּי חַגַּי. מֹשֶׁה. דִּינוּן מְיַחֲדִין לֵיהּ עִימֵּיהּ דּוּ קָטִיל לֵיהּ. אוֹתוֹ. אֶחָד מוֹשְׁחִין וְאֵין מוֹשְׁחִין שְׁנַיִם. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. מִפְּנֵי הָאֵיבָה.

עָבַר זֶה וְשִׁימֵּשׁ זֶה. הָרִאשׁוֹן כָּל קְדוּשַׁת כְּהוּנָּה עָלָיו. הַשֵּׁינִי אֵינוֹ כָּשֵׁר לֹא לְכֹהֵן גָּדוֹל וְלֹא לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. עָבַר וְעָבַד עֲבוֹדָתוֹ פְּסוּלָה. עָבוֹדָתוֹ מִשֶּׁל מִי. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. מַעֲשֶׂה בְּבֶן אֵלֶם בְּצִיפּוֹרִים שֶׁאֵירַע קֶרִי בְּכֹהֵן גָּדוֹל בְּיוֹם הַכִּיפּוּרִים וְנִכְנַס בֶּן אֵלֶם וְשִׁימֵּשׁ תַּחְתָּיו. יָצָא וְאָמַר לַמֶּלֶךְ. פָּר וְאַיִל הַקְּרֵיבִים הַיּוֹם מִשֶּׁלְמִי הֵן קְרֵיבִין. מִשֶּׁלּוֹ אוֹ מִשֶּׁלְכֹהֵן גָּדוֹל. וְיָדַע הַמֶּלֶךְ מָהוּ שׁוֹאֲלוֹ. אָמַר לוֹ. לֹא דַיֶּיךָ שֶׁשִּׁמַּשְׁתָּ שָׁעָה אַחַת לִפְנֵי מִי שֶׁאָמַר וְהָיָה הָעוֹלָם. וְיָדַע בֶּן אֵלֶם שֶׁהוּפַּע מִכְּהוּנָּה גְּדוֹלָה.

מַעֲשֶׂה בְּשִׁמְעוֹן בֶּן קָמְחִית שֶׁיָּצָא לְטַיֵּיל עִם הַמֶּלֶךְ עֶרֶב יוֹם הַכִּיפּוּרִים עִם חֲשִׁיכָה. וְנִתְּזָה צִינּוֹרָה שֶׁלְּרוֹק מִפִּיו עַל בְּגָדָיו וְטִימְּאַתּוּ. וְנִכְנַס יְהוּדָה אָחִיו וְשִׁימֵּשׁ תַּחְתָּיו. אוֹתוֹ הַיּוֹם רָאֲת אִימָּן שְׁנֵי בָנָיהָ כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים. שִׁבְעָה בָנִים הָיוּ לָהּ לְקָמְחִית וְכוּלָּן שִׁימְּשׁוּ בִכְהוּנָּה גְּדוֹלָה. שָׁלְחוּ וְאָמְרוּ לְקָמְחִית. מַה מַעֲשִׂים טוֹבִים יֵשׁ בְּיָדֵךְ. אָמְרָה לָהֶן. יָבוֹא עָלַי אִם רָאוּ קוֹרוֹת בֵּיתִי שְׁעָרוֹת רֹאשִׁי וְאִימְּרַת חָלוּקִי מְיַמֵּי. אָמְרִין. כָּל קָמְחַיָּא קִימְחִין וְקִימְחָא דְקִימְחִית סוֹלֶת. קָרְאוּ עָלֶיהָ הַפָּסוּק הַזֶּה כָּל כְּבוּדָּה בַת מֶלֶךְ פְּנִימָה מִמִּשְׁבְּצוֹת זָהָב לְבוּשָׁהּ.

יָכוֹל לֹא יְהֵא מְשׁוּחַ מִלְחָמָה מִפְּנֵי עֲשִׁירִית הָאֵיפָה שֶׁלּוֹ. תַּלְמוּד לוֹמַר תַּחְתָּיו מִבָּנָיו. אֵת שֶׁבִּנּוֹ עוֹמֵד תַּחְתָּיו מֵביא עֲשִׁירִית הָאֵיפָה. וְאֶת שֶׁאֵין בִּנּוֹ עוֹמֵד תַּחְתָּיו אֵינוֹ מֵביא עֲשִׁירִית הָאֵיפָה. וּמְנַיִין לִמְשׁוּחַ מִלְחָמָה שֶׁאֵין בִּנּוֹ עוֹמֵד תַּחְתָּיו. תַּלְמוּד לוֹמַר שִׁבְעַת יָמִים יְלַבְּשָׁם הַכֹּהֵן וגו׳. אֶת שֶׁהוּא בָא אֶל אוֹהֶל מוֹעֵד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ בִּנּוֹ עוֹמֵד תַּחְתָּיו. וְאֶת שֶׁאֵינוֹ בָא אֶל אוֹהֶל מוֹעֵד לְשָׁרֵת בַּקֹּדֶשׁ אֵין בִּנּוֹ עוֹמֵד תַּחְתָּיו. וּמְנַיִין שֶׁהוּא מִתְמַנֶּה לִהְיוֹת כֹּהֵן גָּדוֹל. פִּינְחָס בֶּן אֶלְעָזָר נָגִיד הָיָה עֲלֵיהֶם לְפָנִים יְי עִמּוֹ. רִבִּי יוֹסֵי כַּד הֲוָה בָעֵי מְקַנְתְּרָה לְרִבִּי לָעְזָר בֵּירִבִּי יוֹסֵי הֲוָה אָמַר לֵיהּ. לְפָנִים עִמּוֹ. בִּימֵי זִמְרִי מִיחָה. וּבִימֵי פִילֶגֶשׁ בְּגִבְעָה לֹא מִיחָה.

וּמְנַיִין שֶׁהָיָה עוֹבֵד בִּשְׁמוֹנָה. רִבִּי בָּא בַּר חִייָה בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִגְדֵי הַקּוֹדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו אַחֲרָיו. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר אַחֲרָיו. לִגְדוּלָּה שֶׁלְּאַחֲרָיו. וּמְנַיִין שֶׁהוּא נִשְׁאַל בִּשְׁמוֹנָה. רִבִּי יִרְמְיָה רִבִּי אִימִּי בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. וּבִגְדֵי הַקּוֹדֶשׁ אֲשֶׁר לְאַהֲרֹן יִהְיוּ לְבָנָיו. וּמַה תַּלְמוּד לוֹמַר אַחֲרָיו. לִקְדוּשָּׁה שֶׁלְּאַחֲרָיו. בְּכַמָּה הוּא נִשְׁאַל. אַיְתִיהוּ רבבהו שָׁעָלָה מַתְנִיתָא דְּבַר קַפָּרָא מִדְּרוֹמָא וְתַנָּא. אֵינוֹ עוֹבֵד לֹא בְּאַרְבָּעָה שֶׁלְּכֹהֵן הֶדְיוֹט וְלֹא בִּשְׁמוֹנָה שֶׁלְּכֹהֵן גָּדוֹל. אָמַר רִבִּי בָּא. בְּדִין הָיָה שֶׁיְּהֵא עוֹבֵד בְּאַרְבָּעָה. וְלָמָּה אָמְרוּ אֵינוֹ עוֹבֵד. שֶׁלֹּא יְהוּ אוֹמְרִין. רָאִינוּ כֹהֵן הֶדְיוֹט פְּעָמִים שֶׁהוּא עוֹבֵד בִּשְׁמוֹנָה כְּכֹהֵן גָּדוֹל. אָמַר רִבִּי יוֹנָה. וְלֹא בְּפָנִים הוּא עוֹבֵד. וַהֲלֹא בַּחוּץ הוּא נִשְׁאַל וטוֹעִין דָּבָר מִבִּפְנִים לְבַּחוּץ. וְכִי רִבִּי טַרְפוֹן רַבָּן שֶׁלְּכָל יִשְׂרָאֵל לֹא טָעָה בֵּין תְּקִיעַת הַקָּהֵל לִתְקִיעַת הַקָּרְבָּן. דִּכְתִיב וּבְנֵי אַהֲרֹן הַכֹּהֲנִים יִתְקְעוּ בַּחֲצוֹצְרוֹת. תְּמִימִים לֹא בַעֲלֵי מוּמִין. דִּבְרֵי רִבִּי עֲקִיבָה. אָמַר לוֹ רִבִּי טַרְפוֹן. אֶקְפַּח אֶת בָּנַיי אִם לֹא רָאִיתִי שִׁמְעוֹן אֲחִי אִמָּה חִיגֵּר בְּאַחַת מֵרַגְלָיו וְעוֹמֵד בָּעֲזָרָה וַחֲצוֹצְרוֹתָיו בְּיָדוֹ וְתוֹקֵעַ. אָמַר לוֹ רִבִּי עֲקִיבָה. שֶׁמָּא לֹא רָאִיתוֹ אֶלָּא בְּשָׁעַת הַקָּהֵל. וַאֲנִי אוֹמֵר. בְּשָׁעַת קָרְבָּן. אָמַר לוֹ רִבִּי טַרְפוֹן. אֶקְפַּח אֶת בָּנַיי שֶׁלֹּא הִטִּיתָה יָמִין וּשְׂמֹאל. אֲנִי הוּא שֶׁשָּׁמַעְתִּי וְלֹא הָיָה לִי לְפָרֵשׁ. וַאֲתָה דוֹרֵשׁ וּמַסְכִּים שְׁמוּעָה. הָא כָל הַפּוֹרֵשׁ מִמְּךָ כְּפוֹרֵשׁ מֵחַיָּיו.

וְכִפֶּר הַכֹּהֵן אֲשֶׁר יִמְשַׁח אוֹתוֹ. מַה תַּלְמוּד לוֹמַר. לְפִי שֶׁכָּל הַפָּרָשָׁה נֶאֱמְרָה בְאַהֲרֹן. אֵין לִי אֶלָּא מְשׁוּחַ בְּשֶׁמֶן הַמִּשְׁחָה. מְרוּבֶּה בְּגָדִים מְנַיִין. תַּלְמוּד לוֹמַר וַאֲשֶׁר יְמַלֵּא אֶת יָדוֹ. וּמְנַיִין לְרַבּוֹת אַחֵר הַמִּתְמַנֶּה. תַּלְמוּד לוֹמַר וְכִפֶּר הַכֹּהֵן. בַּמֶּה הוּא מִתְמַנֶּה. רַבָּנָן דְּקֵיסָרִין בְּשֵׁם רִבִּי חִייָה בַּר יוֹסֵף. בְּפָה. אָמַר רִבִּי זְעִירָא. הָדָא אָמְרָה שֶׁמְּמַנִּין זְקֵינִים בַּפֶּה. אָמַר רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. מַתְנִיתָא אָמְרָה כֵן. חָזוֹר בָּךְ בְּאַרְבָּעָה דְבָרִים שֶׁהָיִיתָ אוֹמֵר וְנַעֲשֶׂה אַב בֵּית דִּין לְיִשְׂרָאֵל. הוּא. לֹא הַמֶּלֶךְ. הוּא. לֹא הַנָּשִׂיא. הוּא. לְרַבּוֹת כֹּהֵן מְשׁוּחַ מִלְחָמָה. אִשָּׁה בִּבְתוּלֶיהָ יִקָּח. פָּרָט לִבְוּגֶרֶת שֶׁכָּלוּ בְתוּלֶיהָ. רִבִּי לָעְזָר וְרִבִּי שִׁמְעוֹן מַכְשִׁירִין בִּבְוּגֶרֶת. רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. אַף בִּשְׁאָר כָּל הַדְּבָרִים כֵּן. קוֹמֵץ וְאַחֵר מַקְטִיר. וּמְקַבֵּל וְאַחֵר זוֹרֵק. שׁוֹרֵף וְאַחֵר יַזֶּה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רִבִּי יִצְחָק. עָשׂוּ אוֹתָהּ חַטָּאת גְּדוֹלָה שֶׁלֹּא נוֹדְעָה לָרַבִּים. הָדָא אָמְרָה. קוֹמֵץ וְאַחֵר מַקְטִיר. מְקַבֵּל וְאַחֵר זוֹרֵק. שׁוֹרֵף וְאַחֵר יַזֶּה. רִבִּי בֶּרֶכְיָה רִבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי רִבִּי יִצְחָק שָׁאַל. הָיָה עוֹמֵד וּמַקְרִיב עַל גַּבֵּי הַמִּזְבֵּחַ וְנוֹדַע שֶׁהוּא בֶּן גִּרוּשָׁה אוֹ בֶן חֲלוּצָה. מֵת עֲבַד לָהּ. שֶׁמֵּת וְיַחֲזוֹר הָרוֹצֵחַ לִמְקוֹמוֹ אוֹ יֵעָשֶׂה כְמוֹ שֶׁנִּגְמַר דִּינוֹ בְּלֹא כֹהֵן גָּדוֹל. וְאַל יֵצֵא מִשָּׁם לְעוֹלָם.

ג משנה: כֹּהֵן גָּדוֹל פּוֹרֵם מִלְּמַטָּן וְהֶהֱדְיוֹט מִלְמַעְלָן. כֹּהֵן גָּדוֹל מַקְרִיב אוֹנֶן וְלֹא אוֹכֵל וְהֶהֱדְיוֹט לֹא מַקְרִיב וְלֹא אוֹכֵל׃

הלכה: כֹּהֵן גָּדוֹל פּוֹרֵם מִלְּמַטָּן כול׳. רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם כַּהֲנָא. לְמַעְלָן. לְמַטָּן. לְמַטָּן מִקָּנֶה שָׁפָה. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. לְמַטָּן מַמָּשׁ. רִבִּי יוֹחָנָן סְלִיק לְמִבְקְרָה לְרִבִּי חֲנִינָה. כַּד הֲוָה גַּו אִיסְטְרָטָא שְׁמַע דִּדְמָךְ. שְׁלַח וְאַייתִי מָנוֹי טַבְיָיא דְשׁוּבְתָא וּבְזָעוֹן. רִבִּי יוֹחָנָן פְּלִיג עַל דְּרִבִּי יְהוּדָה תַּרְתֵּין. וְאַתְיָיא רִבִּי לָעְזָר בְּשֵׁם כַּהֲנָא כְּרִבִּי יוּדָה. אֵין כְּרִבִּי יוּדָה לֹא יִפְרוֹם כָּל עִיקָּר. לָא אַתְיָיא דָּא אֶלָּא עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ כְּדִבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. דְּתַנֵּי. עַל כָּל הַמֵּתִים אֵינוֹ מַבְדִּיל קָנֶה שָׁפָה אֶלָּא עַל אָבִיו וְעַל אִמּוֹ. כְּדִבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כָּל קֶרַע שֶׁאֵינוֹ מַבְדִּיל קָנֶה שָׁפָה. מַאי כְדוֹן. אוֹמֵר הוּא בִּכֹהֵן גָּדוֹל שֶׁיְּהֵא מַבְדִּיל קָנֶה שָׁפָה.

כֹּהֵן גָּדוֹל מַקְרִיב אוֹנֶן וְלֹא אוֹכֵל. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. גּוֹמֵר כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁבְּיָדוֹ וּבָא לוֹ. בֵּין רִבִּי מֵאִיר לְרִבִּי שִׁמְעוֹן חָדָא. בֵּין רִבִּי יוּדָה לְרִבִּי שִׁמְעוֹן חָדָא. בֵּין רִבִּי מֵאִיר לְרִבִּי יוּדָה הַכְנָסָה. רִבִּי יַעֲקֹב בַּר דֹּסַיי. מְפַשֵּׁק בֵּינֵיהוֹן. רִבִּי מֵאִיר אוֹמֵר. הָיָה בְּפָנִים הָיָה יוֹצֵא. הָיָה בַּחוּץ לֹא הָיָה נִכְנָס. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. הָיָה בְּפָנִים הָיָה יוֹצֵא. הָיָה בַּחוּץ לֹא הָיָה נִכְנָס. רִבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר. גּוֹמֵר אֶת כָּל הָעֲבוֹדָה שֶׁבְּיָדוֹ וּבָא לוֹ. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב חוּנָה. מַתְנִיתָא דְּרִבִּי שִׁמְעוֹן. וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא. עִמָּהֶן אֵינוֹ יוֹצֵא. יוֹצֵא הוּא אַחֲרֵיהֶן. אֶלָּא הֵן נִכְנָסִין וְהוּא יוֹצֵא. הֵן נִיכְסִין וְהוּא נִגְלֶה וְיוֹצֵא אַחֲרֵיהֶן עַד פֶּתַח הָעִיר. דִּבְרֵי רַבִּי מֵאִיר. רַבִּי יוּדָה אוֹמֵר. אֵינוֹ יוֹצֵא מִן הַמִּקְדָּשׁ. כְּתִיב וּמִן הַמִּקְדָּשׁ לֹא יֵצֵא. לָמַד אֶלָּא לֹא יֵצֵא. יָצָא לֹא הָיָה חוֹזֵר.

רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי לָעְזָר. אֵין אֲנִינָה אֶלָּא לְמֵת בִּלְבַד. דִּכְתִיב וְאָנוּ וְאָבְלוּ פִּתָּחֶיהָ. הָתִיב רִבִּי חִייָה בַּר אָדָא. וְהָכְתִיב וְאָנוּ הַדַּיָּגִים וְאָבְלוּ כָּל מַשְׁלִיכֵי בַיְאוֹר חַכָּה. אָמַר רִבִּי חֲנִינָה. מַתְנִיתָא אֵין אֲנִינָה טַמְאָה אֶלָּא לְמֵת בִּלְבַד. אִי זוֹ הִיא אֲנִינָה. מִשָּׁעַת מִיתָה וְעַד שָׁעַת קְבוּרָה. דִּבְרֵי רִבִּי. וַחֲכָמִים אוֹמְרִים. כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. אַשְׁכְּחַת אָמַר קוּלַּת וְחוּמְרוֹת עַל דְּרִבִּי. קוּלַּת וְחוּמְרוֹת עַל דְּרַבָּנָן. מַה מַפְקָה מִבֵּינֵיהוֹן. מֵת וְנִקְבַּר בְּשַׁעְתּוֹ. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנָן אָסוּר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אוֹתָהּ הַשָּׁעָה בִּלְבַד. מֵת וְנִקְבַּר לְאַחַר שְׁלֹשָׁה יָמִים. עַל דַּעְתְּהוֹן דְּרַבָּנָן אָסוּר כָּל אוֹתוֹ הַיּוֹם. עַל דַּעְתֵּיהּ דְּרִבִּי אָסוּר עַד ג׳

יָמִים. אָתָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן רַב חִסְדָּא תְּרֵיהוֹן אָמְרִין. מוֹדֶה רִבִּי לַחֲכָמִים שֶׁאֵינוֹ אָסוּר אֶלָּא אוֹתוֹ הַיּוֹם בִּלְבַד. כְּהָדָא דְתַנֵּי. רִבִּי אוֹמֵר. תֵּדַע לָךְ שֶׁאֵין אֲנִינוּת לָיְלָה תּוֹרָה. שֶׁהֲרֵי אָמְרוּ. אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל פִּסְחוֹ לָעֶרֶב. וַהֲרֵי אָמְרוּ. אֲנִינַת הַיּוֹם תּוֹרָה. רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן בְּשֵׁם רַב הוּנָא. תִּיפְתָּר בְּשֶׁנִּיקְבַּר עִם דִּימְדּוּמֵי הַחַמָּה. וְלֵית שְׁמַע מִינָּהּ כְּלוּם.

ד משנה: כָּל הַתָּדִיר מֵחֲבֵירוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. וְכָל הַמְקוּדָּשׁ מֵחֲבֵירוֹ קוֹדֵם אֶת חֲבֵירוֹ. פַּר הַמָּשִׁיחַ וּפַר הָעֵדָה עוֹמְדִין פַּר הַמָּשִׁיחַ קוֹדֵם לְפַר הָעֵדָה בְּכָל מַעֲשָׂיו: הָאִישׁ קוֹדֵם לָאִשָּׁה לְהַחֲיוֹת וּלְהָשִׁיב אֲבֵדָה וְהָאִשָּׁה קוֹדֶמֶת לָאִישׁ לְכְסוּת וּלְהוֹצִיאָהּ מִבֵּית הַשֶּׁבִי. בִּזְמַן שֶׁשְּׁנֵיהֶם עוֹמְדִים לְקַלְקָלָה הָאִישׁ קוֹדֵם לָאִשָּׁה:

הלכה: כָּל הַתָּדִיר מֵחֲבֵירוֹ כול׳. לְפִי שֶׁזֶּה מְכַפֵּר וְזֶה מְכַפֵּר. מוּטָב שֶׁיִּקְדּוֹם הַמְכַפֵּר לַמִּתְכַּפֵּר. כְּמַה דְכִתְיב וְכִפֶּר בַּעֲדוֹ וּבְעַד בֵּיתוֹ וּבְעַד כָּל קְהַל יִשְׂרָאֵל. נִדְבַת מָשִׁיחַ וְנִדְבַת נָשִׂיא. נִדְבַת מָשִׁיחַ קוֹדֶמֶת. נִדְבַת צִיבּוּר וְנִדְבַת נָשִׂיא. נִדְבַת נָשִׂיא. קוֹדֶמֶת. נִדְבַת מָשִׁיחַ וְנִדְבַת צִיבּוּר מִי קוֹדֵם. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא. נִדְבַת מָשִׁיחַ וּשְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה עוֹמְדִין. שְׁעִירֵי עֲבוֹדָה זָרָה קוֹדְמִין מִפְּנֵי שֶׁדָּמָן נִכְנָס לִפְנִים. לֹא מַר אֶלָּא שֶׁדָּמָן נִכְנָס לִפְנִים. הָדָא אָמְרָה. נִדְבַת מָשִׁיחַ וְנִדְבַת צִיבּוּר נִדְבַת מָשִׁיחַ קוֹדֶמֶת. הָיָה שָׁם פָּר עֲבוֹדָה זָרָה וְשָׂעִיר הַבָּא עִמּוֹ וְחַטָּאת אֲחֶרֶת. פָּר קוֹדֵם לְשָׂעִיר. וְשָׂעִיר קוֹדֵם לַחַטָּאת אֲחֶרֶת. וְחַטָּאת אֲחֶרֶת קוֹדֶמֶת לַפָּר. הֵיךְ עֲבִידָה. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי. מִכֵּיוָן שֶׁהַשָּׂעִיר מְחוּפָּר זְמַן לַפָּר כְּמִי שֶׁקָּדְמוֹ פָּר. וְחַטָּאת אֲחֶרֶת קוֹדֶמֶת לַפָּר. פָּר שֶׁלַּעֲבוֹדָה זָרָה קוֹדֵם לַשָּׂעִיר הַבָּא עִמּוֹ מִפְּנֵי שֶׁקָּדָמוֹ בַּמִּקְרָא. רִבִּי שְׁמוּאֵל אֲחוֹי דְרִבִּי בֶּרֶכְיָה בָּעֵי. מֵעַתָּה שֶׁלְּרֹאשׁ חוֹדֶשׁ יִקְדּוֹם לְשָׂעִיר הַבָּא עִמּוֹ מִפְּנֵי שֶׁקָּדָמוֹ. אָמַר רִבִּי בָּא מָרִי. לֵית יְכִיל. חַטָּאת דִּידֵיהּ חָסֵר. עַל עוֹלַת הַתָּמִיד יֵעָשֶׂה וְנִסְכּוֹ. סָמְכוֹ לְעוֹלַת הַתָּמִיד. קָרְבָּן אִישׁ וְקָרְבָּן אִשָּׁה. הָדָא דְתֵימַר בְּשֶׁהָיוּ שְׁנֵיהֶן שָׁוִין. אֲבָל אִם הָיָה זֶה פָּר וְזֶה גְּדִי כְּהִיא דָמַר רִבִּי פִּינְחָס בְּשֵׁם רִבִּי הוֹשַׁעְיָה. עֶבֶד מֵבִיא פָּר וְרַבּוֹ מֵבִיא פָּר. עֶבֶד קוֹדֵם לְרַבּוֹ. דְּתַנִּינָן תַּמָּן. פַּר מָשִׁיחַ וּפַר עֵדָה עוֹמְדִים. פַּר מָשִׁיחַ קוֹדֵם לְפַר עֵדָה לְכָל מַעֲשָׂיו.

מַעֲשֶׂה בִּירִבִּי אֱלִיעֶזֶר וְרִבִּי יְהוֹשׁוּעַ וְרִבִּי עֲקִיבָה שֶׁעָלוּ לְחוֹלַת אַנְטוֹכְיָא עַל עֶסֶק מִגְבַּת חֲכָמִים. וַהֲוָה תַמָּן חַד אַבָּא יְהוּדָה עֲבִיד מִצְוָה בְּעַיִן טוֹבָה. פַּעַם אַחַת יָרַד מִנְכָסָיו וְרָאָה רַבּוֹתֵינוּ וְנִתְיָיאֵשׁ מֵהֶן. עָלָה לוֹ לְבֵיתוֹ וּפָנָיו חוֹלָנִיּוֹת. אָמְרָה לוֹ אִשְׁתּוֹ. מִפְּנֵי מַה פָּנֶיךָ חוֹלָנִיּוֹת. אָמַר לָהּ. רַבּוֹתֵינוּ כָאן וְאֵינִי יוֹדֵעַ מָה אֵעֱשֶׂה. אִשְׁתּוֹ שֶׁהָיְתָה צַדֶּקֶת מִמְּנוּ אָמְרָה לוֹ. נִשְׁתַּיְּרָה לְךָ שָׂדֶה אַחַת. לֵךְ וּמְכוֹר חֶצְיָהּ וְתֵן לָהֶן. הָלַךְ וְעָשָׂה כֵן. וּבָא אֵצֶל רַבּוֹתֵינוּ וְנָתַן לָהֶן. וְנִתְפַּלְּלוּ עָלָיו רַבּוֹתֵינוּ. אָמְרוּ לוֹ. אַבָּא יְהוּדָה. הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא יְמַלֵּא חֶסְרוֹנוֹתֶיךָ. עִם כְּשֶׁהָלְכוּ לָהֶם יָרַד לַחֲרוֹשׁ בְּתוֹךְ חֲצִי שָׂדֶהוּ. עִם כְּשֶׁהוּא חוֹרֵשׁ בְּתוֹךְ חֲצִי שָׂדֶהוּ שָׁקְעָה פָּרָתוֹ וְנִשְׁבְּרָה. יָרַד לְהַעֲלוֹתָהּ וְהֶאִיר הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא עֵינָיו וּמָצָא סִימָא. אָמַר. לְטוֹבָתִי נִשְׁבְּרָה רֶגֶל פָּרָתִי. וּבְהַדּוֹרַת רַבּוֹתֵינוּ שָׁאֲלוֹן עָלוֹי. אָמְרִין. מָה אַבָּא יְהוּדָה עֲבִיד. אָמְרִין. מָאן יְכִיל חֲמֵי אַפּוֹי דְאַבָּא יְהוּדָה. אַבָּא יְהוּדָה דְתוֹרוֹי אַבָּא יְהוּדָה דִּגְמָלוֹי אַבָּא יְהוּדָה דַּחֲמֹרוֹי. חָזַר אַבָּא יְהוּדָה לְכָמוֹת שֶׁהָיָה וּבָא אֵצֶל רַבּוֹתֵינוּ וְשָׁאַל בִּשְׁלוֹמָן. אָמְרִין לֵיהּ. מָה אַבָּא יְהוּדָה עֲבִיד. אָמַר לָהֶן. עָשְׂתָה תְּפִילַּתְכֶם פֵּירוֹת וּפֵירֵי פֵירוֹת. אָמְרוּ לוֹ. אַף עַל פִּי שֶׁנָּתְנוּ אֲחֵרִים יוֹתֵר מִמְּךָ בָּרִאשׁוֹנָה אוֹתְךָ כָּתַבְנוּ רֹאשׁ טִימוֹס. נְטָלוּהוּ וְהוֹשִׁיבוּהוּ אֶצְלָם וְקָרְאוּ עָלָיו הַפָּסוּק הַזֶּה מַתָּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ וְלִפְנֵי גְּדוֹלִים יַנְחֶינּוּ.

רִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא עֲבִיד פְּסִיקָה בָּהֵין בֵּית מִדְרָשָׁא דְטִיבֶּרְיָא. וַהֲווֹן תַּמָּן מִן אִילֵּין דְּבַר סִילְנִי. וּפְסַק חָדָא לִיטְרָא דְּהַב. נְטָלוֹ רִבִּי חִיָּיה רַבָּה וְהוֹשִׁיבוֹ אֶצְלוֹ וְקָרָא עָלָיו הַפָּסוּק הַזֶּה מַתָּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ וגו׳.

רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ עָאַל לְבוֹצְרָה וַהֲוָה תַמָּן חַד רַבְּהוֹן רַמַיָּא. חַס לֵיהּ דְּלָא הֲוָה רַמַּאי אֶלָּא שֶׁהָיָה מְרַמֶּה בְּמִצְווֹת. וַהֲוָה חֲמִי כְּמַה דְּצִיבּוּרָא פְּסַק וְהוּא פְּסִיק לְקַבְּלֵיהּ. נְטָלוֹ רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ וְהוֹשִׁיבוֹ אֶצְלוֹ. וְקָרָא עָלָיו הַפָּסוּק הַזֶּה מַתָּן אָדָם יַרְחִיב לוֹ וגו׳.

הָאִישׁ קוֹדֵם לָאִשָּׁה כול׳. עַד כְּדוֹן בְּשֶׁהָיָה זֶה לְהַחֲיוֹת וְזֶה לְכְסוּת. חֲרֵי שֶׁהָיָה זֶה לְהַחֲיוֹת וְזֶה לְכְסוּת. נִישְׁמְעִינָהּ מִן הָדָא דָמַר רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי בְּשֵׁם רִבִּי אַנְטִיגְנֹס. כְּסוּת אֵשֶׁת חָבֵר וְחַיֵּי עַם הָאָרֶץ. כְּסוּת אֵשֶׁת חָבֵר קוֹדֶמֶת לְחַיֵּי עַם הָאָרֶץ מִפְּנֵי כְבוֹדוֹ שֶׁלְּחָבֵר. לֹא מַר אֶלָּא כְּסוּת אֵשֶׁת חָבֵר כְּחַיֵּי חָבֵר. אֲבָל אִם הָיָה זֶה לְהַחֲיוֹת וְזֶה לְכְסוּת אוֹתוֹ שֶׁלְּהַחֲיוֹת קוֹדֵם.

אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת אָבִיו שֶׁלּוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת רַבּוֹ שֶׁלּוֹ קוֹדֶמֶת. אֲבִידַת אָבִיו וַאֲבִידַת רַבּוֹ שֶׁלְּרַבּוֹ קוֹדֶמֶת. שֶׁאָבִיו הֵבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַזֶּה. וְרַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ חָכְמָה הֵבִיאוֹ לְחַיֵּי הָעוֹלָם הַבָּא. וְרַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ מִשְׁנָה לֹא רַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ מִקְרָא. אִם הָיָה אָבִיו שָׁקוּל כְּרַבּוֹ אָבִיו קוֹדֵם.

מָה הוֹעִיל. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בוּן. כְּשֶׁהָיָה חֲצִי תַלְמוּדוֹ מִזֶּה וַחֲצִי תַלְמוּדוֹ מִזֶּה. אֲבִידַת אָבִיו שֶׁחֲצִי תַלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ וַאֲבִידַת אִמּוֹ גְּרוּשָׁה מֵאָבִיו מִי קוֹדֵם. אָבִיו הוּא שֶׁיִּקְדּוֹם אוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה כָּל תַּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. אֲבִידַת רַבּוֹ שֶׁחֲצִי תַלְמוּדוֹ הֵימֶינּוּ וַאֲבִידַת אִמּוֹ גְּרוּשָׁה מֵאָבִיו מִי קוֹדֵם. רַבּוֹ הוּא שֶׁיִּקְדּוֹם אוֹ עַד שֶׁיִּהְיֶה כָּל תַּלְמוּדוֹ הֵימֶינּוּ. אֲבִידָתוֹ וַאֲבִידַת אָבִיו וַאֲבִידַת אִמּוֹ וַאֲבִידַת רַבּוֹ. שֶׁלּוֹ קוֹדֵם לְאָבִיו וְאָבִיו לְאִמּוֹ וְאִמּוֹ לְרַבּוֹ. וְלֹא מַתְנִיתָה הִיא. הָאִישׁ קוֹדֵם לָאִשָּׁה לְהַחֲיוֹת וּלְהָשִׁיב אֲבֵדָה. סָבְרִין מֵימַר. בְּשֶׁאֵין רַבּוֹ שָׁם. אַתָּא מֵימַר לָךְ. וְאַפִּילוּ רַבּוֹ שָׁם. אִי זֶהוּ רַבּוֹ שֶׁלִּימְּדוֹ חָכְמָה. כָּל שֶׁפָּתַח לוֹ תְּחִילָּה. דִּבְרֵי רִבִּי מֵאִיר. רִבִּי יוּדָה אוֹמֵר. כָּל שֶׁרוֹב תַּלְמוּדוֹ מִמֶּנּוּ. רִבִּי יוֹסֵי אוֹמֵר. כָּל שֶׁהֵאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ.

אָתָא רִבִּי אַבָּהוּ בְּשֵׁם רִבִּי יוֹחָנָן. הֲלָכָה כְּמִי שֶׁהוּא אוֹמֵר. כָּל שֶׁרוֹב תַּלְמוּדוֹ הֵימֶינּוּ. וְלָמָּה לֹא פָּתַר לָהּ כְּרִבִּי יוּדָה. אִית תַּנֵּי תַּנֵּי וּמַחֲלִיף. רִבִּי לָעְזָר קָרֵע עַל שֶׁפָּתַח לוֹ תְּחִילָּה. שְׁמוּאֵל חָלַץ עַל שֶׁהֶאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ. וּמַה הֶאִיר עֵינָיו בְּמִשְׁנָתוֹ. אָמַר רִבִּי יוֹסֵי בֵּירִבִּי בּוּן. מַפְתֵּחַ אֶחָד יוֹרֵד לְאַמַּת בֵּית הַשְּׁחִי וְאֶחָד פּוֹתֵחַ כֵּיוָן. וּמַהוּ אֶחָד יוֹרֵד לְאַמַּת בֵּית הַשְּׁחִי. שֶׁהָיָה שׁוֹחֵחַ אַמָּה עַד שֶׁלֹּא יִפָּתֵחַ. רִבִּי חֲנַנְיָה הֲוָה מִיסְתַּמֵּיךְ בְּרִבִּי חִיָּיה בַּר בָּא דְּצִיפֹּרִין. חֲמָא כָּל עַמָּא פָּרֵיי. אֲמַר לֵיהּ. לָמָּה כָּל עַמָּא פָּרֵיי. אֲמַר לֵיהּ. רִבִּי יוֹחָנָן יְתִיב דְּרִישׁ בְּבֵית מִדְרָשָׁא דְּרִבִּי בְּנָיָה וְכָל עַמָּא פָּרֵיי מִישְׁמְעִינֵיהּ. אֲמַר. בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דַּחֲמִי לִי פֵּירִין עַד דַּאֲנָא בְּחַיִּים. וְכָל אֲגַדְתָּא פְּשָׁטִית לֵיהּ חוּץ מִמִּשְׁלֵי וְקוֹהֶלֶת.

שְׁנֵיהֶם עוֹמְדִין בְּקָלוֹן הָאִישׁ קוֹדֶם לָאִשָּׁה. לָמָּה. שֶׁהָאִשָּׁה דַּרְכָּהּ לָכֵן וְהָאִישׁ אֵין דַּרְכּוֹ לָכֵן. מַעֲשֶׂה בִּירִבִּי יְהוֹשֻׁעַ שֶׁעָלָה לְרוֹמִי. אָמְרוּ עָלָיו עַל תִּינוֹק אֶחָד יְרוּשַׁלְמִי שֶׁהָיָה אַדְמוֹנִי עִם יְפֵה עֵינַיִם וְטוֹב רוֹאִי וּקְווּצוֹתָיו מְסוּדָּרוֹת לוֹ תַּלְתַּלִּים. וְהוּא עוֹמֵד בְּקָלוֹן. וְהָלַךְ רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ לְבוֹדְקוֹ. כֵּיוָן שֶׁהִגִּיעַ לְפִתְחוֹ נַעֲנָה רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְאָמַר לוֹ. מִי נָתַן לְמִשְׁיסָה יַעֲקֹב וְיִשְׂרָאֵל לְבוֹזְזִים הֲלוֹא יְ. נַעֲנָה הַתִּינוֹק וְאָמַר לוֹ. זוּ חָטָאנוּ לוֹ וְלֹא אָבוּ בִדְרָכָיו הָלוֹךְ וְלֹא שָׁמְעוּ בְּתוֹרָתוֹ. מִיָּד זָלְגוּ עֵינָיו דְּמָעוֹת וְאָמַר. מֵעִיד אֲנִי עָלַי אֶת הַשָּׁמַיִם וְאֶת הָאָרֶץ שֶׁאֵינִי זָז מִכָּאן עַד שֶׁאֶפְדֶּנּוּ. וּפְדָאוֹ בְּמָמוֹן הַרְבֵּה וְשִׁילְּחוֹ לְאֶרֶץ יִשְׂרָאֵל. וְקָרָא עָלָיו הַפָּסוּק הַזֶּה בְּנֵי צִיּוֹן הַיְקָרִים וגו׳.

ה משנה: כֹּהֵן קוֹדֵם לְלֵוִי לֵוִי לְיִשְׂרְאֵל יִשְׂרְאֵל לְמַמְזֵר וּמַמְזֵר לְנָתִין וְנָתִין לְגֵר וְגֵר לְעֶבֶד מְשׁוּחְרָר. אֵימָתַי בִּזְמַן שֶׁכּוּלָּן שָׁוִין. אֲבָל אִם הָיָה מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם וְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ׃

הלכה: כֹּהֵן קוֹדֵם לְלֵוִי לֵוִי לְיִשְׂרְאֵל יִשְׂרְאֵל לְמַמְזֵר כול׳. חָכָם קוֹדֵם לַמֶּלֶךְ. מֶלֶךְ קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל. כֹּהֵן גָּדוֹל קוֹדֵם לְנָבִיא. נָבִיא קוֹדֵם לִמְשׁוֹחַ מִלְחָמָה. מְשׁוֹחַ מִלְחָמָה קוֹדֵם לְרֹאשׁ מִשְׁמָר. רֹאשׁ מִשְׁמָר קוֹדֵם לְבֵית אָב. בֵּית אָב קוֹדֵם לְמַרְכֹּל. וְהַמַּרְכֹּל קוֹדֵם לְגִיזְבָּר. גִּיזְבָּר קוֹדֵם לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. כֹּהֵן הֶדְיוֹט קוֹדֵם לְלֵוִי. לֵוִי לְיִשְׂרְאֵל. יִשְׂרְאֵל לְמַמְזֵר. מַמְזֵר לְנָתִין. נָתִין לְגֵר. וְגֵר לְעֶבֶד מְשׁוּחְרָר. אֵימָתַי. בִּזְמַן שֶׁכּוּלָּן שָׁוִין. אֲבָל אִם הָיָה מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם וְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ. מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ.

חָכָם קוֹדֵם לַמֶּלֶךְ. חָכָם שֶׁמֵּת אֵין לָנוּ כְיוֹצֵא בּוֹ. מֶלֶךְ שֶׁמֵּת כָּל יִשְׂרָאֵל רְאוּיִין לַמְּלוּכוּת.

אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. כָּל אוֹתָן אַרְבָּעִים יוֹם שֶׁעָשָׂה מֹשֶׁה בָהָר הָיָה לָמֵד תּוֹרָה וּמְשַׁכְּחָהּ. וּבְסוֹף נִתְּנָה לוֹ בְּמַתָּנָה. כָּל כָּךְ לָמָּה. בִּשְׁבִיל לְהַחֲזִיר אֶת הַטִּפְּשִׁים. כַּד דְּמַךְ רִבִּי סִימוֹן בַּר זְבִיד עָאַל רִבִּי הִילַי וְאַפְטַר עֲלוֹי. כִּי יֵשׁ לַכֶּסֶף מוֹצָא וגו׳ בַּרְזֶל מֵעָפָר יֻקַּח וגו׳. אֵילּוּ אִם אָבְדוּ יֵשׁ לָהֶן חֲלִיפִין. אֲבָל תַּלְמִיד חָכָם שֶׁמֵּת מִי מֵבִיא לָנוּ כְיוֹצֵא בּוֹ. וְהַחָכְמָה מֵאַיִן תִּימָּצֵא וגו׳. וְנֶעֱלְמָה מֵעֵינֵי כָל חַי וגו׳. אָמַר רִבִּי לֵוִי. מָה אִם אַחֵי יוֹסֵף עַל שֶׁמָּצְאוּ מְצִיאָה יָצָא לִיבָּם. דִּכְתִיב וַיֵּצֵא לִבָּם. אָנוּ שֶׁאָבַדְנוּ רִבִּי סִימוֹן בַּר זְבִיד עַל אַחַת כַּמָּה וְכַמָּה.

מֶלֶךְ קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל. דִּכְתִיב וְהִרְכַּבְתָּם אֶת שְׁלֹמֹה בְנִי וגו׳. כֹּהֵן גָּדוֹל לָנָבִיא. דִּכְתִיב וּמָשַׁח אוֹתוֹ שָׁם צָדוֹק הַכֹּהֵן וְנָתָן הַנָּבִיא לְמֶלֶךְ. הִקְדִּים צָדוֹק לְנָתָן. רִבִּי יוֹנָה בְשֵׁם רִבִּי חָמָא בַּר חֲנִינָה. נָבִיא מְכַפֵּת יָדָיו וְרַגְלָיו וְיוֹשֵׁב לוֹ בְּפָנֵי כֹהֵן גָּדוֹל. וּמַה טַעֲמֵיהּ. שְׁמַע נָא יְהוֹשֻׁעַ הַכֹּהֵן הַגָּדוֹל אַתָּה וְרֵיעֶיךָ הַיּוֹשְׁבִים לְפָנֶיךָ. יָכוֹל יְהוּ הֶדְיוֹטוֹת. תַּלְמוּד לוֹמַר כִּי אַנְשֵׁי מוֹפֵת הֵמָּה. וְאֵין מוֹפֵת אֶלָּא נְבוּאָה. הֵיךְ מַה דְתֵימַר וְנָתַן אֵלֶיךָ אוֹת אוֹ מוֹפֵת.

נָבִיא קוֹדֵם לְמְשׁוֹחַ מִלְחָמָה. מְשׁוֹחַ מִלְחָמָה קוֹדֵם לְרֹאשׁ מִשְׁמָר. רֹאשׁ מִשְׁמָר קוֹדֵם לְרֹאשׁ בֵּית אָב. רֹאשׁ בֵּית אָב קוֹדֵם לְמַרְכֹּל. וְהַמַּרְכֹּל קוֹדֵם לְגִיזְבָּר. גִּיזְבָּר קוֹדֵם לְכֹהֵן הֶדְיוֹט. כֹּהֵן קוֹדֵם לְלֵוִי. לֵוִי לְיִשְׂרְאֵל. (וְיִשְׂרְאֵל לְמַמְזֵר.) לֹא הוּא לֵוִי הוּא. אָמַר רִבִּי אָבוּן. בְּשָׁעַת הַדּוּכָן שָׁנוּ. אָמַר רִבִּי אָבוּן. גֵּר וּמְשׁוּפְּד מְשׁוּפְּד קוֹדֵם מִפְּנֵי מַעֲשֶׂה שֶׁאִירַע. מִפְּנֵי מַה הַכֹּל רָצִין אַחַר הַגִּיּוֹרֶת וְאֵין הַכֹּל רָצִין אַחַר מְשׁוּחְרֶרֶת. שֶׁהַגִּיּוֹרֶת בְּחֶזְקַת מְשֻׁתַּמֶּרֶת וּמְשׁוּחְרֶרֶת בְּחֶזְקַת הֶבְקֵר. וּמִפְּנֵי מַה הַכֹּל רָצִין אַחַר הָעַכְבָּר. מִפְּנֵי שֶׁעִסְקוֹ רַע עִם הַבְּרִיּוֹת. אָמַר רִבִּי יוֹחָנָן. אַל תַּאֲמִין בְּעֶבֶד עַד שִׁשָּׁה עָשָׂר דּוֹר. בָּא יִשְׁמָעֵאל בֶּן נְתַנְיָה בֶּן אֱלִישָׁמָע מִזֶּרַע הַמְּלוּכָה וַיַּכֶּה אֶת גְּדַלְיָהוּ בַּמִּצְפָּה.

רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי אָמַר. רֹאשׁ וְזָקֵן זָקֵן קוֹדֵם. שֶׁאֵינוֹ רֹאשׁ אִם אֵינוֹ זָקֵן. מַה טַּעֲמֵיהּ. אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כּוּלְּכֶם וגו׳. וּכְתִיב. וַיֶּאֱסֹף יְהוֹשֻׁעַ אֶת כָּל זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל שְׁכֶמָה. מֹשֶׁה הִקְדִּים רָאשִׁים לִזְקֵינִים. יְהוֹשֻׁעַ הִקְדִּים זְקֵינִים לָרָאשִׁים. מֹשֶׁה עַל יְדֵי שֶׁהָיוּ הַכֹּל תַּלְמִידָיו הִקְדִּים רָאשִׁים לִזְקֵנִים. יְהוֹשֻׁעַ עַל יְדֵי שֶׁלֹּא הָיוּ הַכֹּל תַּלְמִידָיו הִקְדִּים זְקֵינִים לָרָאשִׁים. מֹשֶׁה עַל שֶׁלֹּא צָרַךְ לָהֶם בְּכִיבּוּשׁ הָאָרֶץ הִקְדִּים רָאשִׁים לִזְקֵנִים. יְהוֹשֻׁעַ עַל יְדֵי שֶׁצָּרַךְ לָהֶם בְּכִיבּוּשׁ הָאָרֶץ הִקְדִּים זְקֵנִים לָרָאשִׁים. מֹשֶׁה עַל יְדֵי שֶׁלֹּא נִתְייַגֵּעַ בְּתַלְמוּד תּוֹרָה הִקְדִּים רָאשִׁים לִזְקֵנִים. יְהוֹשֻׁעַ עַל יְדֵי שֶׁנִּתְייַגֵּעַ בְּתַלְמוּד תּוֹרָה הִקְדִּים זְקֵנִים לָרָאשִׁים. רִבִּי יְהוֹשֻׁעַ דְּסִיכְנִין בְּשֵׁם רִבִּי לֵוִי. מֹשֶׁה עַל יְדֵי שֶׁצָּפָה בְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ שֶׁעֲתִידִין יִשְׂרָאֵל לְהִיסְתַּבֵּר בַּמַּלְכִיּוּת וְרָאשֵׁיהֶן עוֹמְדִין עַל גַּבֵּיהֶן הִקְדִּים רָאשִׁים לִזְקֵנִים.

תַּנֵּי. הַסּוֹדָרָן קוֹדֵם לְפִילְפְּלָן. רִבִּי שְׁמוּאֵל אָחוֹי דְּרִבִּי בְּרֶכְיָה בָּעֵי. אֲפִילּוּ כְּרִבִּי אִמִּי. אָמַר לֵיהּ. מִיתְבָּעֵי מֵרִבִּי אִימִּי. הוּא הַפִּילְפְּלָן. הָדָא אָמְרָה. מִשְׁנָה קוֹדֶמֶת לְמִקְרָא. וְדָא מְסַייְעָא לֵיהּ. דְּתַנֵּי רִבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן יוֹחַי. הָעוֹסֵק בַּמִּקְרָא מִידָּה שְׁאֵינָהּ מִידָּה. וְרַבָּנִן עָבְדִין מִקְרָא כְּמִשְׁנָה. רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן אָמַר. מִשְׁנָה קוֹדֶמֶת לְתַלְמוּד. וּמַה טַּעֲמָא. קְנֵה חָכְמָה קְנֵה בִינָה וגו׳. רִבִּי יוֹחָנָן אָמַר. תַּלְמוּד קוֹדֵם לְמִשְׁנָה. וּמַה טַּעֲמָא. קְנֵה חָכְמָה מַה טּוֹב מֵחָרוּץ. מַה מְקַיֵּים רִבִּי יוֹחָנָן טַעֲמֵיהּ דְּרִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר נַחְמָן. מַיִם בְּזוֹל וְיַיִן בְּיוֹקֶר. אֶיפְשַׁר לְעוֹלָם לְחִיוֹת בְּלֹא יַיִן. אִי אֶיפְשַׁר לְעוֹלָם לְחִיוֹת בְּלֹא מַיִם. וּמַה מְקַיֵּים רִבִּי שְׁמוּאֵל בַּר

נַחְמָן טַעֲמֵיהּ דְּרַבִּי יוֹחָנָן. מֶלַח בְּזוֹל פִּילְפְּלִין בְּיוֹקֶר. אֶיפְשַׁר לְעוֹלָם לְחִיוֹת בְּלֹא פִּלְפְּלִין. אִי אֶיפְשַׁר לְעוֹלָם בְּלֹא מֶלַח. לְעוֹלָם הֲוֵי רָץ אַחַר הַמִּשְׁנָה יוֹתֵר מִן הַתַּלְמוּד. הָדָא דְתֵימַר עַד שֶׁלֹּא שִׁיקַּע בּוֹ רַבִּי רוֹב מִשְׁנָיוֹת. אֲבָל מִשֶּׁשִׁיקַּע בּוֹ רַבִּי רוֹב מִשְׁנָיוֹת לְעוֹלָם הֲוֵי רָץ אַחַר הַתַּלְמוּד יוֹתֵר מִן הַמִּשְׁנָה.

דָּרַשׁ רַבִּי שְׁמוּאֵל בְּרֵיהּ דְּרַבִּי יוֹסֵי בֵּירַבִּי בּוּן. חָכָם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר וְדַל מֵבִין יַחְקְרֶנּוּ. חָכָם בְּעֵינָיו אִישׁ עָשִׁיר זֶה בַּעַל הַתַּלְמוּד. וְדַל מֵבִין יַחְקְרֶנּוּ זֶה בַּעַל אֲגָדָה. לִשְׁנַיִם שֶׁנִּכְנְסוּ לָעִיר. בְּיָד זֶה עֲשָׂתוֹת שֶׁלְּזָהָב וּבְיָד זֶה פְּרוּטְרוֹט. זֶה שֶׁבְּיָדוֹ עֲשָׂתוֹת שֶׁלְּזָהָב אֵינוֹ מוֹצִיא וְחָיָה. וְזֶה שֶׁבְּיָדוֹ פְּרוּטְרוֹט מוֹצִיא וְחָיָה.

דָּרַשׁ רַבִּי אָחָא. פֶּלֶס וּמֹאזְנֵי מִשְׁפָּט לַיי מַעֲשֵׂהוּ כָּל אַבְנֵי כִיס. פֶּלֶס זֶה הַמִּקְרָא. מֹאזְנֵי זֶה הַמִּשְׁנָה. מִשְׁפָּט זֶה הַתַּלְמוּד. לַיי זֶה הַתּוֹסֶפְתָּא. מַעֲשֵׂהוּ כָּל אַבְנֵי כִיס. כּוּלְּהֶם נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִכִּיס אֶחָד.

רַבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא אָזַל לְחַד אֲתַר. אַשְׁכַּח רַבִּי לֵוִי יְתִיב דָּרַשׁ. אִישׁ אֲשֶׁר יִתֵּן לוֹ הָאֱלֹהִים עוֹשֶׁר וּנְכָסִים וְכָבוֹד וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכְלֶנּוּ. עוֹשֶׁר זֶה הַמִּקְרָא. נְכָסִים אֵילּוּ הֲלָכוֹת. וְכָבוֹד זֶה הַתּוֹסֶפְתָּא. וְאֵינֶנּוּ חָסֵר לְנַפְשׁוֹ מִכֹּל אֲשֶׁר יִתְאַוֶּה. אֵילּוּ מִשְׁנָיוֹת גְּדוֹלוֹת כְּגוֹן מִשְׁנָתוֹ שֶׁלְּרַבִּי חוּנָה מִשְׁנָתוֹ שֶׁלְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה וּמִשְׁנָתוֹ שֶׁלְּבַר קַפָּרָא. וְלֹא יַשְׁלִיטֶנּוּ הָאֱלֹהִים לֶאֱכוֹל מִמֶּנּוּ. זֶה בַּעַל אַגָּדָה שֶׁאֵינוֹ לֹא אוֹסֵר וְלֹא מַתִּיר לֹא מְטַמֵּא וְלֹא מְטַהֵר. כִּי אִישׁ נָכְרִי יֹאכְלֶנּוּ. זֶה בַּעַל הַתַּלְמוּד. קָם רַבִּי אַבָּא בַּר כַּהֲנָא וְנָשְׁקֵיהּ בְּרֵאשֵׁיהּ. אֲמַר. זָכִיתָה מֵימְרִינָהּ יְקִים תִּזְכֵּי מֵימְרִינָהּ מֵיתִיב.

בִּיקְּשׁוּ לִמְנוֹת זְקֵנִים מֵאֵיכָן הֵן מְמַנִּין. מִטִּיבֶּרְיָה אִמְּרוּמָה. אָמַר רַבִּי סִימוֹן. יְהוּדָה יַעֲלֶה. אָמַר לֵיהּ רַבִּי מָנָא. הָדָא דְתֵימַר לַמִּלְחָמָה. אֲבָל לִמְנוּיֵי רוֹאֵי פְּנֵי הַמֶּלֶךְ הַיּוֹשְׁבִים רֹאשׁוֹנָה בַּמַּלְכוּת.

רַבִּי יַעֲקֹב בַּר אִידִי בְּשֵׁם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ בֶּן לֵוִי. מַעֲשֶׂה שֶׁנִּכְנְסוּ זְקֵינִים לַעֲלִיַּית בֵּית גַּדְיָא בִּירִיחוֹ וְיָצְתָה בַת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶן. יֵשׁ בֵּינֵיכֶם שְׁנַיִם רְאוּיִין לְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ וְהִלֵּל הַזָּקֵן אֶחָד מֵהֶן. נָתְנוּ עֵינֵיהֶן בִּשְׁמוּאֵל הַקָּטָן. שׁוּב נִכְנְסוּ זְקֵנִים לָעֲלִיָּיה בְּיִבְנֶה וְיָצְתָה בַת קוֹל וְאָמְרָה לָהֶן. יֵשׁ בֵּינֵיכֶם שְׁנַיִם רְאוּיִין לְרוּחַ הַקּוֹדֶשׁ וּשְׁמוּאֵל הַקָּטָן אֶחָד מֵהֶן. נָתְנוּ עֵינֵיהֶם בְּאֶלְיְעֶזֶר בֶּן הוּרְקַנוֹס. וְהָיוּ שְׁמֵיחִים עַל שֶׁהִסְכִּימָה דַּעְתָּן לְדַעַת רוּחַ הַקּוֹדֶשׁ.

אִילֵּין דְּבַר פָּזִי וּדְבַר הוֹשַׁעְיָה הֲווּ עָלִין וּשְׁאֲלִין בִּשְׁלָמֵיהּ דִּנְשַׁיָּא בְּכָל יוֹם. וַהֲווֹן אִילֵּין דְּרַבִּי הוֹשַׁעְיָה עָלִין קַדְמַאי. אָזְלוֹן אִילֵּין דְּבַר פָּזִי וְאִיתְחַתְּנוּן בְּנִשְׁיוּתָא. אֲתוֹן בְּעוֹן מֵיעוֹל קַדְמַאי. אֲתוֹן וּשְׁאֲלוֹן לְרַבִּי אִימִּי. וַהֲקֵמוֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ. וְכִי יֵשׁ מִשְׁפָּט לָעֲצִים. אֶלָּא אִי זֶה עֶרֶשׂ זָכָה לִינָּתֵן בַּצָּפוֹן יִינָּתֵן בַּצָּפוֹן. בַּדָּרוֹם יִינָּתֵן בַּדָּרוֹם.

תַּרְתֵּין זַרְעִין בְּצִיפֹּרִין בֶּלֶוּוטַיָּא וּפָגָנְיָיא הֲווּ עָלִין וּשְׁאֲלִין בִּשְׁלָמֵיהּ דִּנְשַׁיָּא בְּכָל יוֹם. וְהֲווֹן בֶּלֶוּוטַיָּא עָלִין קַדְמַאי וְנָפְקִין קַדְמַאי. אָזְלוֹן פָּגָנְיָא וְזָכוֹן לָאוֹרַיְיתָא. אֲתוֹן בְּעֹן מֵיעוֹל קַדְמַאי. אִישְׁתָּאֲלַת לְרַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ. שָׁאֲלָהּ רַבִּי שִׁמְעוֹן בֶּן לָקִישׁ לְרַבִּי יוֹחָנָן. עָאַל רַבִּי יוֹחָנָן וּדְרָשָׁהּ בְּבֵית מִדְרָשָׁא דְּרַבִּי בְּנָיָיה. אֲפִילּוּ מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם וְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ מַמְזֵר תַּלְמִיד חָכָם קוֹדֵם לְכֹהֵן גָּדוֹל עַם הָאָרֶץ. סָבְרִין מֵימַר. לִיפְדּוֹת וּלְהַחֲיוֹת וְלִכְסוּת. הָא לִישִׁיבָה לֹא. אָמַר רַבִּי אָבוּן. אַף לִישִׁיבָה. וּמַה טַעַם. יְקָרָה הִיא מִפְּנִינִים. וַאֲפִילּוּ מִזֶּה שֶׁהוּא נִכְנָס לִפְנֵי לִפְנִים.